

Liberty is the one thing you cannot have unless you give it to others.

—Walter A. White.

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 36—Vol. LVI.

Friday, 19th September, 1958

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

More Details Of Ghana Conference

THE Accra correspondent of the "Daily News" says in a despatch that well over 60 organisations throughout the African continent have applied—and been accepted—to attend the proposed All-African Peoples Conference here from December 8 to 12.

It is expected that the number of organisations will reach the 100 target.

A manifesto, entitled "A Call to Independence," shows that organisations being invited represent political parties, trade unions and co-operative movements, youth and women's organisations and others.

Delegates and observers from the United States, France, the United King-

dom and Switzerland are expected to attend. About 500 official delegates are expected.

Individuals invited include Paul Robeson, Dr. du Bois, "Satchmo" Louis Armstrong and other "important African culturists."

All known political parties in Africa and all Governments in Africa were being asked to send observers.

Mr. George Padmore, adviser on African affairs, to Dr. Kwame Nkrumah, and one of the chief exponents of pan-Africanism, said the African National Congress of South Africa was one of the sponsoring organisations. The Indian National Congress in the Union, was also being invited, and later the South African Liberal Party may also be invited, but no one would consider inviting the South African Nationalist Party because it was certain it would reject any such invitation.

All Parties

M. Padmore emphasised that invitations were being sent to all parties and organisations in Africa irrespective of colour or religion.

The main purpose of the

conference would be to formulate concrete plans and work out Ghandian tactics and strategy of an African non-violent revolution in relation to colonialism and imperialism, racialism and discriminatory laws and practices, tribalism and religious discriminatory laws and practices, tribalism and religious separatism, and the position of chieftaincy under a colonial rule and a free democratic society.

In relation to East and Central Africa a note to the agenda says that among "our uncompromising demands" must be: equal voting rights for all, regardless of race, tribe, colour or creed.

The conference will also discuss plans for regrouping of independent African States into an ultimate Pan-African Commonwealth of a free independent United States of Africa.

A Bit Of Christian Vengeance

AFTER 120 years the D. R. Church is to "avenge" the murder of the Voortrekker leader, Piet Retief, and his men—by building a church.

On February 6, 1838, Piet Retief and 66 of his men were murdered by the Zulu Chief, Dingaan, while they were being "entertained" in Dingaan's kraal in Natal.

On this spot the Dutch Reformed Churches of the Transvaal and Natal are to build a £10,000 mission church.

"This will be the most appropriate way in which to avenge the murder of Retief and his Voortrekkers," Mr. Willie Mare, Dutch Reformed Church's information officer, said in Johannesburg.

"It will portray a type of

'Christian vengeance,'

"The church will be proof to the Zulus that White men no longer hate or blame them for what had happened—it is being presented to the Zulu nation as a token of benevolence."

The church will seat 400, but accommodation will later be extended to seat 700.

In front of the church an 80-ft. high concrete cross will be erected—"not in keeping with the accepted Western idea of a church tower, but of more Christian significance to the Zulus.—Rand Daily Mail,

Rhodesian ANC Declares War On Colour Bar

THE Southern Rhodesia African National Congress decided to defy the colour bar in all its forms and called upon members to declare a "social war."

The national executive of the Congress will decide when and how this campaign should be carried out.

The congress also agreed that racial discrimination in all public places in Southern Rhodesia should be made illegal.

A resolution calling for the removal of alleged dis-

(Continued on page 367)

OPINION

FRIDAY, 19TH SEPTEMBER 1958

Christian Vengeance

ACCORDING to Press reports the Dutch Reformed Church plans to erect a church hall over the site where the Zulu King Dingane killed Piet Retief for his treasonable attempt to surround the Zulu capital. A prominent Nationalist leader in Natal recently described this move as Christian vengeance for the murder of Piet Retief.

This is a startling thing to fall from the lips of a Christian. What is really amazing is the statement that Christianity can be used as an instrument of vengeance. And the fact that the Dutch Reformed Church is doing this naturally sets the spotlight on very many of the things which the White Christians do and which the man of colour finds most puzzling.

One question raised by Christian vengeance for the killing of Piet Retief is: Are we not being confronted here with an outlook in which the Christian faith is being used, not to extend the kingdom of God on earth but to advance the politico-racial aspirations of Afrikaner nationalism?

And the answer is not a very reassuring one. When cornered about the meaning of Christian brotherhood Dr. Verwoerd once said that this is only a spiritual notion valid only on the spiritual plane. That was when his notorious Native Laws Amendment Act was being discussed before it became the law of the land. It was most surprising that the Dutch Reformed Church allowed him to escape with this statement.

Now comes the admission that in its attitude to the African, Afrikaner nationalism is motivated by the desire for vengeance. No wonder it has come along with the Group Areas Act, the Native Laws Amendment Act and the Passes for women. Now, the Dutch Reformed Church is going to join in the vengeance march and erect a church over the site where the Afrikaner faced his bitterest humiliation. The preachers will mouth unctuous things about love from its pulpit; about forgiveness and about tolerance. To the African, all such talk will be but the effusion of the professional hypocrisy which makes the White Christian preach love and return to power a man like Verwoerd.

One day the Christian Church will pay for this. And that day is not very far. The tragedy is that when the hour of reckoning come the political adventurers who use the Church for vengeance purposes will suffer less than the Church.

Comment On Men And Events

The Accra Conference Again

By JORDAN K. NGUBANE

THE sponsors of the African People's conference which was to have met in Accra next month to consider Gandhian methods for use in the fight against race domination has been postponed until the end of the year. This is a wise move because it will facilitate the contacting of a wider body of opinion on the continent and in that way strengthen those who have set themselves the goal of co-ordinating the revolt against White domination in ways whereby justice can be done to the greatest number without the need to resort to violence.

The conference is naturally of the greatest importance to the African people of the Union for a number of good reasons. It seeks to create a climate of political affinity within which the African can feel he is wanted; within which he can feel that his reality as a human being is recognised and respected. It also seeks to establish a cultural world within which the African, whom the men of apartheid reject and oppress, can find scope for a life which is more satisfying emotionally. Of immediate importance, however, is that it will inspire the millions of Africa with a sense of mission which is bound to change the course of history on the continent.

For centuries now, the greatest weakness which has facilitated the ruin and humiliation of the African has been the absence of a unifying goal in working towards which every Black man could feel that he was the brother and sister of the African oppressed for his race in every part of the continent. Without it there could be no co-ordination of the struggles for liberty in Africa and without this co-ordination the race oppressor could do what he liked with the men and women of Africa.

Slaves

In Accra the men and women on whose face the race oppressor has put the mark of the slave will say, with one strong and united voice, that this sort of thing must come to a stop. The gratitude of Africa's millions for having brought events to this pass goes to Dr. Kwame Nkrumah and the great people of Ghana who, in their moment of victory, have cared less about creating a materially better world for themselves and realised that freedom for them was empty as long as the millions of their

brothers were oppressed all over the continent. The thanks of these millions will also go to a very remarkable man, whom Africa will know and appreciate in the years that lie ahead. I refer to George Padmore. A West Indian by birth he has never forgotten the sufferings of the people in the continent from which his ancestors came. Everywhere he has gone, he has been an untiring crusader against imperialism. He has lectured widely in Europe and America and written books against race oppression, exhorting the peoples of the continent to stand together. That Ghana has given him the platform from which to start making his dreams come true is about the finest tribute that a grateful Africa can pay to a distinguished fighter for its emancipation.

The exciting drama which events are unfolding in all this is of the greatest importance not only to Black and White on the continent, but also to the world. As for the relations between ourselves and the White people, quite naturally, the conference marks a turning point. The direction we take from here depends as much on what the White man does as on the goals the conference will set itself,

Disgust

For our part we want a non-racial democracy in which every man and woman shall have the fullest opportunity to make the best possible use of their lives. For centuries we have known tribulation at the hands of the oppressor. This has aroused in us a deep seated disgust for anything which attacks the dignity of the person. Having known what this means we do not want to be reminded of it again, either by its continuation on the part of the White man or

our own deeds. Having been denied liberty for centuries, we are inspired by only one desire: to see a world in which all human beings shall find joy in seeing their fellowmen enjoying that freedom they want for themselves. And in giving reality to this freedom we are going to use the best in the wisdom of the East, the best in the civilisation of the West and the best we have learnt in the centuries we have striven to uphold the dignity of Man, not to go back to the ditch where we shall, like the White man, waste our time and dig our grave by seeking to oppress any human being. Unlike the famous Christians of the Dutch Reformed Church, we will be too busy creating a world after our own design to bother about vengeance.

There's one precious lesson which tribulation down the centuries has taught us: It has made us find joy in being great of heart. Perhaps we needed this experience so that through us a moral dimension long dormant in the human make-up could develop and come to blossom and set the world on a safer course to a better future.

Fatal

Quite naturally, all sorts of interests will attempt to use the conference as a platform to advance their own ideological interests. Nothing could be more fatal, for example, than to transform the conference into a second session of the Afro-Asian People's Solidarity conference. Equally disastrous would be the attempt to commit the conference to the *Africa for the Africans* slogan. Our sojourn in the house of bondage will have been in vain and our liberation tragic if we see men and events from the perspective of race.

Dr. Nkrumah has already indicated the road along which we should go on the continent; the conference, he has made us understand, will project before the world stage the African Personality. The African Personality is a very complex phenomenon. Inextricably woven into its very pattern are traditions from some of the greatest civilisations which our earth has seen and this variety we are consciously shaping to produce a new amalgam; something which will be the finest tribute to the genius of Man everywhere.

Because this is our goal we cannot commit ourselves to shortcuts offered by the Solidarity Council. Nor can we take a leaf from apartheid's book and say we want Africa for the Africans only.

"Inferior" Black Man: A New View

A FRONT PAGE report which recently appeared in the Johannesburg "Star" says "you may live to be 100—if you are a white. That is your life potential. But if you are black you may live to be 120 or even 130. That is the life potential of a Negro.

Dr. M. D. W. Jeffreys, a distinguished South African social anthropologist, is making a study of the extraordinary longevity of races with dark skins. He has found the evidence so impressive he is writing a book.

Why do dark-skinned races live longer?

I put this question to Dr. Jeffreys in his book-lined study—he has more than 6,000 volumes on archaeology, anthropology, botany and related subjects.

"You could say it is the result of natural elimination of the weakest," he said. "But to say only that, of course, would be to over-simplify the facts.

Inherited Trait

"It is clearly an inherited trait. The fact is you get some Negroes living to the age of 113 or even 129—in spite of their adverse nutritional and general health environment."

White people do not live so long—not even sometimes.

Dr. Jeffreys turned up the record of an investigation of longevity among non-whites in America. The study showed that in a specific region there were 123,000 whites in the 70-plus group—and 18,000 non-whites.

But in the 99-year old bracket there were 195 whites and 250 non-whites.

The World Over

A case of more of fewer living longest.

"And it is the same the world over wherever you find black people or inter-marriage with black people. They beat us in longevity every time."

Not only in longevity. Dr. Jeffrey says there is much evidence that the Negro—anthropologically speaking—is a newer and, in many ways, a better model of man.

Whites and blacks and modern apes all descend from a common ancestor—but the black is a more distant relation of the ape than the white, Dr. Jeffreys believes.

"Is it not significant that although Europeans are less hairy than apes, the Negro is even less hairy?"

"Our skulls are much thinner than a gorilla's. But the skull

of a Negro is even thinner, although built of stronger bone."

Physically the black has advanced further up the ladder from primeval man.

Easily Picked Out

"Make cross-sections of the

thigh bones of a gorilla, a European and a Negro," he said. "Throw the assortment on to a table. Anatomists will easily pick out the bones of a Negro origin.

"It is perhaps salutary for us to know they will not find it quite so easy to tell the difference between the bones left on the table."

China To Resume Ambassadorial Talks

COMMUNIST China's reprieve at the proposed Sino-American ambassadorial talks, Mr. Wang Pingnan, left Peking today for Poland after five-day consultations with his Government, Peking radio reported.

Mr. Wang, who is also the Chinese Ambassador to Poland, is expected to meet his American counterpart, Mr. Jacob D. Beam, the United States ambassador in Warsaw.

The Chinese Prime Minister, Mr. Chou En Lai, said in a Formosa statement that China was prepared to resume ambassadorial talks with the United States, which were broken off last year.

The Peking newspaper "Ta Kung Pao", said in an editorial that the people of China "are being mobilised and equipped with arms to oppose United States war threats and war provocations."

Tense

The newspaper, quoted here by the New China news agency, said the tense situation in the Formosa Straits was worsening and may develop into a catastrophe.

The peace and security of the world are at stake, it said.

The newspaper said the United States should realise it was "most dangerous" to challenge the six hundred million people of China.

Not Afraid

"The Chinese desire and love peace, but they are not afraid of war", Tau Kung Pao said. With the repeated intrusion of U.S. warships into China's territorial waters, the grave situation is worsening. Whether peace can be preserved in the Far East depends on the future action of the U.S."

It also praised the Sino-Soviet alliance as a mighty force to check aggression.

"China and the Soviet Union have a population of more than eight hundred million people and possess powerful strength to crush aggression and win victory," it said.—Sapa-Reuter.

What Is Man's Origin?

10-Million Year Old Skeleton Found

THE fossilised skeleton of a manlike creature that is claimed to have lived more than ten million years ago has been found in a coalmine in Italy. The skeleton is four feet high from which the Swiss scientist who found the skeleton claims that it supports his theory that man and anthropoid ape descended separately from a common ancestor between sixty and seventy million years ago. The skeleton was found at the depth of 600 feet in an attitude of breast-stroke swimmer.

TV In India

The first television station in India will start functioning before the close of the present financial year Mr. Keskar, the Minister for Information said. The transmission radius will be about 25 miles around the Indian Capital.

Morarji Appears On Television: "I Have Not Felt A Stranger Here"

"WHAT I have seen in London and England is what I expected. My strongest impression is that I have not felt at all a stranger," said India's Finance Minister, Mr. Morarji Desai when he was interviewed on B B C. television network in London.

Mr. Desai, who has never been out of India in his 62 years, was replying to questions by a panel of journalists which included Andrew Boyd of the 'Economist', Richard Fry of the 'Manchester Guardian', John Freeman of the 'New Statesman And Nation' and Richard Gold-Adams.

He said that the problem of relieving poverty in India within a reasonable time had made it necessary that economic risks should be taken.

The planners had had to face great difficulties with less experience than they had now acquired. The closing of the Suez Canal and the building up of defence forces had also eaten into the nation's reserves.

Mr. Desai was asked what single bond he thought united the Commonwealth despite many differences.

"The bond which exists in the Commonwealth," he replied, "is one of mutual friendship and the desire to remain together to discuss common problems, but not to interfere in each other's affairs; and to help one another in need."

"There is also something of a

historical bond of living together. If this could be extended in the world, it would be a great thing."

Mr. Desai was visiting Britain at the invitation of the Government and is now on his way to the Commonwealth Economic Conference in Montreal.

Mr. Nehru On Quemoy Issue

NEW DELHI, Monday.

THE Indian Prime Minister, Mr. Nehru, said here today that a war over the Chinese offshore island groups of Quemoy and Matsu would be "totally indefensible."

Referring to India's policy that Formosa and the offshore islands should pass under the control of the Peking Government, Mr. Nehru told the House of the People (Lower House), "we have always said and hoped that this change would take place peacefully."

The present occupation of the islands by the Chinese nationalist was an "intolerable position," he added.

But a war started in that area

might spread all over the world.

Mr. Nehru was replying to a debate in which the Deputy Leader of the Communist Party, Prof. Hiren Mukherjee, alleged that the Finance Minister, Mr. Morarji, Desai, was guilty of "blatantly deviating" from India's declared policy on the offshore islands.

Professor Mukherjee claimed that the Finance Minister, who had been in Washington for financial talks, had made a statement contrary to Government policy during an American radio interview.

Mr. Nehru said that Professor Mukherjee had misinterpreted the remarks made by Mr. Desai, who had previously clearly stated that

Formosa—let alone the offshore islands—belonged to China.

The Speaker, disallowing Professor Mukherjee's motion said it would be better if Ministers going abroad talked only about their particular mission.

An earlier reported statement by Mr. Desai during his American tour—the Indians were cowardly, physically and mentally—was also the subject of protests by a Communist speaker in the Indian Parliament—Sapa-Reuter.

Atomic Radiation Increasing

A REPORT published by the United Nations says that the level of atomic radiation is increasing throughout the world to an extent that the effect of this radiation would change the characteristics of the generation still unborn.

The report which has been compiled by scientists of 15 countries says that the fall-out effects were heavy in areas south of Britain, and Europe.

The report says that hazards of radiation are increasing day by day and they become all the more greater as a result of nuclear explosions. The report suggests that even in case of peaceful uses of atomic energy steps must be taken to reduce fall out.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The New India Assurance Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA

RUSTOMJEE JALBOY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR

EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.

Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:

Office: 25845.

Residence: 36413.

African Paper Says Nehru A Champion Of African Cause

IN an editorial captioned "Mr. Nehru and Africans," *The African Home News* of Salisbury wrote on the Prime Minister's support for African freedom.

The paper wrote: "Mr. Nehru Prime Minister of the Republic of India, has repeatedly expressed himself as having great sympathy for Africans especially in their present situation as a subject race.

"He has shown sympathy for Africans in the main because he himself knows very well what it means to be under the power of another race being compelled to do the will of that race, because when India was under alien rule Mr. Nehru and many Indian leaders suffered very much at the hands of the Government of the day for their ceaseless struggle for freedom.

"Mr. Nehru has also repeatedly appealed to his own Indian people in Africa to befriend Africans and to treat them decently. We have every reason to believe that this appeal has

not fallen on deaf ears because ever since Mr. Nehru made this appeal, a marked change for good has manifested itself in the improved relations between Africans and Indians not only in the Rhodesian Federation but also in other parts of Africa.

"Africans have now learnt that whenever the famous Indian Prime Minister finds a suitable opportunity, wherever he may be, whether or not he may be in or out of the boundaries of India, he spares no efforts to use his good influence on behalf of the Africans, appealing to other nations, especially those white nations that have interests in Africa as well as those powers that rule Africa through their own settlers, to remove gradually the yoke of domination over Africans.

"Mr. Nehru says this because he knows perfectly well that there is no foreign race in any part of this planet that can keep a subject race in a state of subjection in perpetuity, more so if such a race is capable of rising over its state of barbarism and savagery as the Africans have demonstrated to the satisfaction of all who have eyes to see.

"It is true that Mr. Nehru's expressed sympathy for the Africans has not pleased all the European settlers in Africa: In fact some of them reacted hostilely towards him and accused him of interfering in the internal affairs of other governments in Africa.

"But whether the wholesome advice given by Mr. Nehru and the appeal he has repeatedly made on behalf of the Africans are accepted or not, the inescapable fact is that the European powers in Africa will have to do more and more for the Africans than they are doing at present if they hope to satisfy the high hopes and aspirations of the Africans.

"Black Africa is immensely grateful to the Prime Minister of India for championing the cause of the Africans so well. In doing so Mr. Nehru has proved that he has no desire whatsoever to idleness into the heads of the Africans to get rid of the Europeans in Africa, for he realises there is need for Europeans as there is need for Africans both in the economic and political develop-

ment of many parts of Africa which have not yet achieved self-government like the State of Ghana.

"A well-known Indian student of literature described Mr. Nehru very appropriately not very long ago. She wrote:

"He is one of the greatest men that the modern age has produced, a staunch upholder of the democratic principle, a man of unusual courage and that fineness of spirit which reminds one of a flashing steel-sword, keen and true and full of purpose."

Churchmen Oppose Pretoria Proclamations

IT would be an injustice to Indians to deprive them of their livelihood, states a memorandum issued by the inter-Church committee investigating the effects on the Indian community of the Group Areas Act in Pretoria.

"The committee finds that the effect on the Indians will be privation and even starvation.

"A self-supporting community will be reduced to complete poverty and dependency, involving hardship on men, women and children.

"It is the considered view of the committee that this is an injustice that cannot be tolerated by the conscience of a Christian nation, a Christian Church or a Christian individual."

The memorandum states that the Indians, on the whole, are a poor community.

At least 5,000 Indians in Pretoria are directly dependent on commerce.

Staggered Move

In terms of the proclamation, 70 shops and 42 market-stalls, involving about 1,000 people, are to be moved to Oladins within a year; 127 shops in the Prinsloo Street area, involving about 3,000 people, are to be moved within three years.

About 1,000 other in the southern portion of the Asiatic Bazaar are to be moved within seven years.

The northern part of the Asiatic Bazaar, involving 170 shops, remains an unzoned area, subject to all the limitations of the Land Tenure Act and the Group Areas Act.

It is clearly impossible, says the memorandum, that 250 shops can be housed in Oladins, an area well removed from Pretoria.

The only possible effect will be that the vast majority of them will have to close down and that about 5,000 people, at present wholly dependent on those shops, will be deprived of their livelihood.

The committee recommended among other things that suitable housing, transport and other amenities be provided in Oladins,

inf, that the Indians be left in possession of their business and trading rights in the central shopping area of Pretoria, and that Indian business premises in the suburbs of Pretoria be exempted indefinitely from the stipulations of the Act. —"Star."

It's Now Alexandra Township's Turn

MORE than 75,000 people will be moved from Alexandra township "as soon as possible," a Government spokesman said. About 50,000 of them will be rehoused by the Native Resettlement Board—created to clear the "black spots" of Sophiatown, Martindale and Newclare.

This was revealed by a spokesman for the department of Native Affairs, Mr. C. W. Prinsloo.

"Since the Peri-Urban areas authorities assumed control of the township on February 3, a complete survey of the area has been made," said Mr. Prinsloo.

More than 100,000 people are living on 450 morgen—approximately one square mile, he said.

"At least 6,000 families—75,000 people—must go elsewhere. The township can only support a population of about 25,000."

In accordance with the Government's policy, these people will have to be rehoused in the local authority areas where they work—Johannesburg, Germiston, Kempton Park, Edendale and surrounding areas.

"Most of them—at least half the population of Alexandra township—work in Johannesburg," said Prinsloo.

He said the Johannesburg City Council would withdraw its option on land at Diepkloof—near the Baragwanath Hospital—favour of the Native Resettlement Board.

Repatriation Of Foreign Capital Invested In India

THE following principles govern repatriation of foreign capital invested in India by residents of countries outside India.

The repatriation of capital owned by residents of the sterling area and Norway, Sweden and Denmark is freely allowed.

All applications for investment of foreign capital in India as well as repatriation are to be made to the Reserve Bank of India who will refer them to the Government of India and obtain their orders.

Non-Sterling Area Countries

In respect of capital owned by residents of countries other than those mentioned above the following rules apply:

(I) Capital invested after 1st January, 1950 in projects approved by the Government of India may be repatriated at any time thereafter together with any capital appreciation in the value of the investment.

(II) These facilities, however, will not apply to purchase of shares on the stock exchange unless it is an integral part of an investment project approved by the Government of India after the 1st January, 1950.

London Letter

(From Our Own Correspondent)

RACE RIOTS IN ENGLAND

THIS letter was planned for a week ago—on return from my holiday. But my journey back from the West Country coincided with the outbreaks of violence in Notting Hill (London) in which English and West Indians were involved. Since then I have been attempting to see just what was involved in the disturbances, and though still far from clear I feel confident enough to make the following comments.

Britain's Latent Violence

No one should run away with the idea that what has happened is a simple example of a clash between the West Indian immigrant population in the districts concerned and the "whites." It would seem that initially the trouble was between the gangs of juvenile thugs which have become an unpleasant feature of the meaner districts of Britain's large cities since the end of the war. Certain public houses appear to have been particular centres of rowdiness and violence. Unfortunately this eruption of violence (which has occurred in wholly white districts with very little comment being made) has polarised in two areas of "mixed" populations into battles between violence gangs from both sides of the community. It has been exacerbated by the activities of certain fascist and neo-fascist organisations (such as the Union Movement, led by Sir Oswald Mosley, and the National Labour Party, a new racially intolerant organisation, operating from the same address).

Exploitation Of Grievances

The unsavoury little groups have been exploiting some of the difficulties which beset people in an overcrowded, hit-by-unemployment area. To the inhabitants of Notting Hill they have been suggesting (in speeches and through literature) that the West Indians around them are responsible for the housing shortage and lack of work. Neither of these charges stands the test of investigation (unemployment for instance is about six times as high amongst

West Indians in Britain as amongst "whites"), but many less intelligent and unthinking Englishmen have accepted the chance to make someone a scapegoat. The misdemeanours of those West Indians who have committed crimes or anti-social (and, naturally, there are such folk in all groups) have been added grist to the racialists' mill.

Immigration

All this has led to a situation in which Notting Hill, in particular, is a district of anxiety, both West Indians and English (to say nothing of the large Irish and European population in the area) wonder what will happen next. To liberals the most ominous developments are the suggestions that Britain's practice of unrestricted access to Britain for all Commonwealth citizens should be curtailed. Lord Salisbury, one of the most conservative of conservatives has been advocating this most strongly in letters to the "Times" and the Government appears likely to give the idea at least some consideration. There is, however, considerable opinion opposed to any move of this kind—and Father Trevor Huddleston has been more than holding his own against Lord Salisbury's correspondence. The "Observer" of 31st August said that any restriction of this kind would be jolly and the "Manchester Guardian" has been very firm.

Overseas Comment

Of course these incidents have caused considerable comment from overseas and we are very conscious of the sanctimonious remarks of some South African papers and politicians. Let it be clearly understood that no one in Britain is minimising what is happening: if anything perhaps there is a tendency to exaggerate the events out of all proportion—certainly the popular press must accept considerable blame for having incited some of the incidents by its lurid reporting practices. However, it is just not good enough for Mr. Verwoerd's cadres to suggest that Britain is now like the Union. There are differences which are tremendously significant. Britain has no policy of *apartheid*, and

our Prime Minister is not a man with a record of segregationist policies. There is still a great fund of goodwill between most West Indians and most Englishmen. On our London buses the West Indians and "whites", who so firmly fought side-by-side as trade unionists in the recent strike, remain as comrades as ever. Notting Hill and Nottingham must be balanced by dozens of other districts where racial harmony is accepted as the norm. Britain is still far, far from being a country of racial antagonisms. Nottingham and Notting Hill, one hopes, will be seen as a warning of what might happen if liberals here do not redouble

their efforts to fully integrate the "outsiders" in our midst. We have had glimpse of what could happen if we let our society be one in which men and women are treated not as individuals but as cyphers in a racial scheme. We know that racial intolerance is not only unscientific, un-Christian and unkind: it also causes suffering for all. Many of us are determined that Britain shall learn the lesson which lies in these events.

Footnote: It is perhaps necessary to stress that the National Labour Party referred to above is, of course, in no way connected with the Labour Party.

Desai Defends India's Economic Policy

LONDON, Tuesday.

INDIA'S plans for the future were satisfactory providing she received financial assistance from Great Britain during the next two years on the same lines as before, the Indian Finance Minister, Mr. Morarji Desai, said in a recorded interview broadcast here tonight.

Mr. Desai is at present in the United States.

If India had not been granted a £40 millions loan to help her over her financial difficulties, the would have had to do without foreign exchange, Mr. Desai said.

It would have meant more development of industry inside the country, and the use of local raw materials.

Dams

He was asked, "Some people think that India would have been better off to have concentrated on small scale activities rather than on dams and

big steel works. Is this experience going to push you in this direction?"

Mr. Desai replied, "There is no question of being tempted by grand schemes to do something grand. Our problem is different from the problem of countries already advanced."

If extra wealth was going to be created for distribution, it could not be created through small industries but through the heavier industries, he said.

Basic

"We are trying to do some basic things so that we shall be capable of standing on our own legs, and so that we shall not always be dependent on help," he added.

Asked how long it would be before that policy had a serious impact on India's standing of living, the Minister said, "It will take 20 years for us to do something to give us an increased vitality."—Sapa-Reuter.

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

1557 Warwick Avenue
DURBAN.

What's Happening To Ghana's Strong Man?

MR. K. EDUSEI, Minister of the Interior and so-called "strong man" of the Ghana Government, has been given responsibility for the general supervision of the transvolta Togoland region, the Prime Ministers office announced recently.

A Press release said Mr. C.J.H. Chapman, Regional Commissioner of Transvolta Togoland (one of the five regions into which Ghana is divided) was unable temporarily to discharge his duties owing to illness.

The statement also named four educational institutions in the region which are to come under direct Government control.

The semi official Ghana Times, in a reference to London's racial disturbances, said: "Thank goodness this is not happening in Ghana for our friends the English journalists to tell us we are not fit to govern ourselves."

In an editorial headed "The London hoodlums" the newspaper said: "Ghanians have never associated the British with this type of savagery, known in Alabama and South Africa."

It called on the British Home Secretary to exert greater energy to stifle the "White hoodlums."

—Sapa-Reuters.

America Grants Financial Aid To India

THE United States announced that granting of about 303 million dollars (£101 million) in loans and other financial aid to India.

The assistance, which will be given during the fiscal year ending next June, will include a 100 million dollar (£35 million) loan through the Development Loan Fund to provide India with dollars to pay for basic economic developments such as railways, roads, power plants and mills.

This 100 million dollar loan would be repayable in rupees. It was described as a long term, low interest loan.

Details still had to be worked out officials said. They added that it would be made in connection with the World Bank expected arrangement of multi-national aid to India.

A World Bank announcement covering the programme was expected shortly.

U.S. officials said this did not close the door on possible further U.S. assistance to India. However, no Indian request for further aid during the 1959 fiscal year

was expected.

There will also be a 200 million (£71 million) shipment of surplus United States wheat to be paid for in Indian rupees.

To further assist India, repayment of the 190 million dollars (£68 million) wheat loan made to her by the United States in 1951 will be deferred for nine years.

Indian Doctor Sends African For Medical Studies In India

AN African student, Mr. Stephen Gitau of Fort Hall, has arrived in Delhi on a scholarship from a Kenya Indian doctor to study for a medical degree.

His benefactor is Dr. M. C. Patel of Thika, who has undertaken to pay his expenses for seven years—two years at the pre-medical course and five years for M.B.B.S. Both Dr. Patel and his wife, Dr. Sushila Patel have been practising medicine for several years, first in Nairobi and then at Thika.

Mr. Gitau has joined the K.M. College in Delhi University and stays in the college hostel.

The twenty-two year-old scholar, son of a Fort Hall labourer, went to the Holy Ghost College at Mangu and passed his Overseas Cambridge Examination with five credits and two distinctions. Then he worked as an apprentice Assistant with the Medical Department of Kenya.—I.S.I.

Rhodesian ARC Declares War On Colour Bar

(Continued from front page)

discriminatory practices in the British South African Police was adopted by the Congress.

The resolution alleged that African policemen were being "humiliated" by young European constables and called for equal powers of arrest and prosecution to be afforded to European and African members of the force.

The conference also agreed to call on the Government to restrict European immigration into the Federation to indispensable technicians. It adopted another resolution that Africans should have direct representation on municipal councils in Southern Rhodesia.

The conference turned down a resolution asking that the Congress should appoint a permanent representative to the United Nations. Delegates felt that an appointment of this nature should wait until the Congress was properly organised in Southern Rhodesia.—(Sapa.)

Latest Records For Your Selections

Samundar	5 Records	Rok N roll	41/3
Barish	5 "	"	41/3
Mr. X	4 "	"	33/-
Aasha	4 "	"	33/-
Paying Guest	4 "	"	33/-
Chori Chori	5 "	Best Music 1956	41/3
Naya Andaz	6 "	" " 1958	49/6

Best Instrumental No.

Fantush New Delhi	8/3
C.I.D. Both Sides	8/3
Devta	8/3
Mem Sahib C.I.D.	8/3
Chori Chori Both Sides	8/3
Baarisha and Basant Bahaar	8/3
Baap Re Baap. Naya Anadaz & Shremati 420	8/3

Packing & postage
7/6 extra.

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 29488.

DURBAN.

Newly Arrived 'Jaico' Books

KASHMIR PRINCESS	25 s.
One Thousand Nights On A Bed Of Stones	6 s.
The Unmarried Widow	6 s.
The Spell Of Aphrodite	6 s.
Some Inner Fury	6 s.
Stories From Bengal	6 s.
Chitralekha	6 s.
The Ten Princess	6 s.
War And Peace	6 s.
The Living Thoughts Of Voltaire	6 s.
The Living Thoughts Of Karl Marks	6 s.
The Living Thoughts Of Confucius	6 s.
Somdeva's Katha Sarit sagara	6 s.
Tales From Kalidasa	6 s.
The Whirlwind	6 s.
The Voice Of God And Other Stories	6 s.
Kadambari	6 s.
Keeping Fit	6 s.
The Miracle Of Milk	6 s.
Siddhartha, Man Of Peace	6 s.
Goutama, The Buddha	6 s.
Nectar In Sieve	6 s.
Somadeva's Vetala Panchavinsati	6 s.

(Prices Including Postage)

Obtainable From:

INDIAN OPINION,
P. Bag, Durban.

Asian And African Legal Experts To Meet In Cairo

NEW DELHI, Sept. 12.

THE second session of the Asian-African Legal Consultative Committee is to be held in Cairo from October 7 to 15. The offer to hold the meeting there came from the Government of the United Arab Republic when it was found that due to the prevailing emergency in Ceylon, it could not be held in Colombo, which was originally chosen for this year.

The conference will be attended by delegations from Burma, India, Ceylon, Indonesia, Iraq, Japan and the United Arab Republic, which are the original participating countries. Some other countries who are not members yet, have also applied for being represented through observers.

The agenda includes consideration of legal problems referred by the Governments of participating countries to the committee for its views, such as immunities of diplomatic representatives, principle of extradition, immunities of

States in respect of commercial transactions, dual citizenship and status of aliens.

It is expected that the committee will be in a position to finalise its report on some of the subjects on the basis of documents prepared by the committee's secretariat in New Delhi.

In addition, the meeting will also consider from the Asian-African viewpoint the work done by the International Law Commission of the United Nations in its ninth and tenth sessions.

The Asian Legal Consultative Committee (as it was originally called) came into being in November 1956 as an inter-governmental committee of legal experts to act as an advisory body to the Governments of the participating countries in matters of International Law. Its first session in New Delhi in April 1957 was inaugurated by Prime Minister Nehru,

Insight Of Indian Sages

INAUGURATING the Akhila Bharata Madhya Tatva Tritiya Sammelan in Hyderabad recently, Dr. Rajendra Prasad, President of India, said that the unity of India was reflected in the growth and spread of Hindu Indian thought which had its roots in the Vedas. Behind the cascade of history, with all its vicissitudes and upheavals, flowed steadily this stream of thought as a sustaining force.

The President said: "When I think of the great thinkers and philosophers that our country has produced, I often marvel at their erudition, intellectual prowess, sense of rectitude, and unshakable faith in what they considered to be right and true. To delve deep into the mysteries of the Universe, to probe into the innermost recesses of the cosmos and to theorise from a practical angle, and often from empirical basis, are some of the attributes which we find in Indian thinkers beginning from the Vedic age down to comparatively recent times."

Createst Thinker

"One of the greatest among these Indian thinkers was un-

doubtedly, Sri Madhvacharya who flourished in the 14th century. He was an eminent scholar and great mystic who revitalised the Indian Philosophy and revolutionised the whole gamut of Indian beliefs. I am not a student of the philosophy of Madhvacharya, but no one can fail to be impressed with some of the outstanding features of his contribution which is sufficient to compel admiration from all true lovers of knowledge. His unshakable and undying faith in the existence of a Supreme Being whose children all human beings are and whose splendid creation this panorama of SRISHTI of the Universe is, is enough to fill our hearts and heads with joy and abiding peace. Sri Madhvacharya has, indeed, a high place among the Indian philosophers and thinkers and the school of Dwaita Darshan which he was responsible for founding is a conspicuous addition to the Systems of Thought incorporated in Indian Philosophy.

Two Africans Begin University Courses On Kenya Firm's Scholarships

TWO Kenya students have arrived in India to join University courses on scholarships given by the D. K. Hindocha Trust of Miwani in Nyanza province.

They are Mr. John Jeremiah Ondiehi who is to study for his B.Sc. (Agriculture) degree at the Allahabad Agriculture Institute for five years; and Mr. Edwin D. Wasuuna who has been admitted to the Delhi University for a preliminary course before he goes to study for B.Sc. (Engineering).

Mr. D. K. Hindocha and his family are the owners of the Miwani Sugar Mills and many other industrial enterprises in the Nyanza province. When he announced the two scholarships, he said: "I believe that those who have earned from this country must do whatever they can for the uplift of the children of the soil, that is the Africans."

The two men were chosen from 18 applicants. Mr. Ondiehi, who comes from the Kitui location in Kisii, passed his Cambridge examination with seven credits last year and Mr. Wasuuna, who studied at the C.M.S. School, Maseno has also been a bright student.

Toro's First Lawyer Studied In India

THE first Mutoro to qualify in law has just arrived at Fort Portal from India where he carried out his studies. He is Mr. Christopher Mboijana, son of Mr. Yosamu Mboijana, who was for many years Saza Chief in Toro and at one time Katibikiro. He is also a nephew of the present Katibikiro, Mr. H. Nkojo.

Mr. Mboijana who has been in India since 1952, read for an LL.B. degree in the University of Delhi. In his first four years he read a B.A. in economics and political science. He has now been awarded a two-year

scholarship by the Toro Native Government for a barrister's course in Britain.

Mr. Mboijana who is 27, first studied at King's College, Budo. Before leaving India he attended an international students' seminar in Japan.

Soviet Union To Train Indian Students

The Soviet Union had offered to train 1,000 Indian students in advanced co-operation and other fields, Meeting the entire cost of their board and lodging, said the Indian Minister of co-operation, Dr. Punjabrao Deshmukh. If the students going to the Soviet Union referred to continue staying there for higher research work, Russia would welcome them and offer them facilities for any length of time he said. He did not say how the Indian Government had reacted to the offer.—Sapa-A.P.

Top salaries range over £2,000 a year in accountancy, costing, secretaryship, building societies, Municipal services and banking. WRITE for the FREE BOOK "The Direct Way to Success" from the SCHOOL OF ACCOUNTANCY, backed by 48 years of successful educational service. P. O. Box 4592 (ZD) Johannesburg OR P.O. Box 1865 (ZD) Durban.

DRY CHILLIES

Gross 33 lbs Bag for 33/6
Strong Brooms with long sticks made by Africans.
25/9 per dozen.
Small Brooms with short sticks 3/3 per dozen.

MAARMANS (Pty) Ltd.

Box 26. Phone 128.
BRITS. Transvaal.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654.

Phone 835-6786

P. O. Box 1540.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES
33 West Street, JOHANNESBURG.

India Letter

(From Our Own Correspondent)

Police Raid P.S.P. Office In Lucknow

FOURTEEN members of the Praja Socialist Party including two members of the State Legislative Assembly and one member of the State Legislative Council, were arrested in Lucknow on Sunday evening in connection with the food agitation.

Mr. Triloki Singh, Leader of the Opposition in the State Assembly and former General Secretary of the All-India Praja-Socialist Party was also taken into custody in a police swoop on the city party office.

Nehru Not Worried Over Choice Of Successor

Mr. Nehru said light-heartedly in New Delhi on Sunday that he was not going to worry about who should be his successor, as the choice would lie with others, after his retirement or death.

He was replying to a question at his press conference about western press reports describing the Union Finance Minister, as his successor.

"But Gandhiji chose you," some newsmen promptly responded.

Mr. Nehru laughed and said that Gandhiji's choice had been with reference to another field and not to the office of the Prime Minister.

In answer to another question about the hostile attitude adopted by Pakistan's ex-Prime Ministers to India, Mr. Nehru stated that he would perhaps be able to understand psychology of ex-Prime Ministers better when he himself attained that status.

Problem Of China And Formosa

Mr. Nehru was later asked at his press conference whether in view of the fact that the Chinese People's Republic had not been recognised by the U.N., he would agree to move in the matter himself, to bring the two sides—China and Formosa—together.

He replied amidst laughter, "My difficulty is that they are too near each other. The question is not of bringing them

together, but of getting them apart."

Minister Criticised: Refusal To Lay Wreath

Assam's Food and Agriculture Minister, Mr. Moinul Huq Choudhury, hoisted the National Flag but pleaded inability to lay a wreath at the foot of Mahatma Gandhi's statue while presiding over the Independence Day celebrations.

The complaint has been sent by two Congressmen to the President of the Assam Congress, who has ordered an inquiry.

One explanation that is available is that the Muslim leader's religious susceptibilities could not be reconciled with the practice which he regarded as being akin to idolatry.

In view of the "delicate points" involved in the issue, the Assam Congress President has referred the complaint to the Central Congress Parliamentary Board.

Further Cut In President's Salary

The President, Dr. Rajendra Prasad, has made a further cut in his salary.

This reduces his total emoluments from office to just about one-fourth of what is stipulated in the Constitution.

According to the Constitution, the Union President is entitled to receive Rs. 10,000 as salary and Rs. 2,000 as personal sumptuary allowance per mensem. Dr. Prasad never drew the sumptuary allowance. He always entertained his guests from his own purse.

Dr. Prasad assumed office as President on January 26, 1950. He drew the full salary for a few months. Then he mentioned to the Government his desire to reduce the salary. The Government could not do anything in the matter in the light of the constitutional provision that no reduction in the salary of the President could be effected during the tenure of his office.

The President then resorted to a "voluntary act" as a short-cut to achieve his object and started drawing Rs. 4,000

less than the stipulated amount. The residue he received was subject to income tax too.

The "voluntary cut" he has now made has slashed his salary by another Rs. 1,000. After deducting the taxes, he receives at present only about Rs 2,500 a month.

Chivalrous Prime Minister

Mr. Nehru chivalrously retrieved a shoe for Begum Noon at Palam airport, New Delhi, on September 9.

Begum Noon was following her husband out of the aircraft in which they had flown in from Karachi when one of her high-heeled shoes accidentally fell off.

Mr. Nehru unobtrusively picked it up at once and placed it on the gangway for the distinguished visitor, who slipped it on and smilingly shook hands with the Prime Minister.

Pak Support Of Portugal

A question was raised in the Lok Sabha on September 9 asking what attitude had been adopted by the Government of India regarding the trade and air agreements reached between Pakistan and Goa.

Replying on behalf of the Prime Minister, the Parliamen-

tary Secretary said: "It is open to Pakistan to have any trade agreements or treaties it likes with other countries. The Government of India can only regret that some of these arrangements are apparently motivated by a dislike of India.

The people of Pakistan, as the people of India, have had past experience of foreign domination and both have declared their strong disapproval of colonial rule. It is, therefore, surprising that the Government of Pakistan should carry on a policy of supporting colonial domination of Goa by Portugal."

Kashmir Princess

The complete story, in a beautifully bound volume with illustrations of the "Kashmir Princess" is now available at our office. Price 25/-. We have only a limited number, so send for your copy without delay to:

"Indian Opinion,"
P. Bag, Durban,
Natal.

DIRECT IMPORTERS FROM INDIA AND OVERSEAS

WHOLESALE TO CUSTOMERS

AGARBATTIS

Ex India:—"Steamer Brand" No. R 444 8s. 6d.; "Three Roses" No. 90⁹ 6 tola 6s.; "Gateway of India" No. 511 3 tola 42s.
6 tola 96s; "Vasanti" (Bottle of Attar in every packet)
1 tola 8s. 9d.; 2 tola 17s.; 3 tola 29s. 6d.; 4 tola 40s.
6 tola 50s.; "Chameli" 1 tola 9s. 9d.; "Soongandh Rani"
1 tola 6s.; 2 tola 9s. 6d.; "Lata Mangeshkar" 4 tola 40s.;
6 tola 55s.

Ex Pakistan:—"Steamer Brand" No. R 444 6s.; "Three Roses" No. 909
3 tola 36s.; "Gateway of India" No. 511 3 tola 39s. 6d.; 6 tola
51s. 6d.; "Chameli" 2 tola 15s. 6d.; "Meclad" No. 999 3 tola
21s. 6d.; 4 tola 33s. 6d.; "Gulab" 3 tola 21s. 6d.
"Daibar" 3 tola 33s. 6d.; "Captun" 3 tola 23s.

All Prices Indicated for Agarbattis are per Dozen Lots Only.
And Nett Cash With Orders Please.

CAROM BOARDS

Ex India:—(A new addition after many years of attempts)

"A" Quality Thicker Border £6-5-0
"B" Quality Thinner Border £5-15-0

Above with 5 other extra Games on same and with very highly polished surface.

Ex Pakistan:—"Rubber Cushion" (well known for last 10 years) £5-5-0
"Nickle Corner" (as above) £4-15-0

All complete with Stricker and Men Set and Rules "How to play Carom"
Special concession to customers. Special Less 5 per cent on Caromboards.

Country Orders to include Railage and Bank Exchange.

Regular shipments received and always in stock for: Coconuts, Drypawns, Garlic, Camphor, Bombay Ducks, Shrimps, M.B. Nuts, Tamarind, Masoor, Caromboards, Agarbattis, Suktanas, etc., etc. Trade Inquiries Invited.

Why deal with others when you can deal with us We are Direct Importers and General Wholesale Merchants.

A. K. HOSEN & SONS, (HOSEN'S BUILDING)

116 Queen Street. Phone 27349. P.O. Box 2168.
Tel. Add: HOSENSONS. DURBAN.

Mahatma Gandhi?

Was there a Man such as Mahatma Gandhi who lived on this Earth?

Then what did he do?

See for yourself this mighty Man who moved on this Earth and gave the world a new vision of thought.

This publication is fully illustrated. Over 300 pages and over 500 photographs of art paper.

12 x 15 STRONGLY BOUND BOOK.

Released by the Government of India

Priced £5-5-0.

NOW FOR SALE AT

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone. 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET, DURBAN.

Newly Arrived 'Jaico' Books

Panch Tantra	6 s.
He Who Rides A Tiger	6 s.
The Vision Of India	6 s.
Droll Stories	6 s.
Among The Great	6 s.
Light Of Asia	6 s.
The National Culture Of India	6 s.
Illustrated Technical Dictionary	12 s.
The Wisdom Of India	12 s.
The Wisdom Of China	12 s.
Godan	9 s.
Jataka Tales	9 s.
Prophets And Saints	9 s.
Make The Most Of Yourself	9 s.
A Digit of Moon and The Draught of the Blue	6 s.
The Substance Of A Dream	6 s.
The Art Of Living	6 s.
Tears And Laughter	6 s.
Creatures Of Destiny	6 s.
Rubaiyat Of Omar Khayyath	6 s.
The Song Celestial	6 s.

(Prices Including Postage)

Obtainable from:

'Indian Opinion' P. Bag.,
Durban, Natal.

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

has pleasure in announcing that she has been appointed as
Agent for:—

**NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF
AUSTRALASIA LTD.**

(INCORPORATED IN VICTORIA, AUSTRALIA)

ESTABLISHED 1869

A LIFE POLICY WITH THE NATIONAL MUTUAL
ENSURES ABSOLUTE SECURITY WITH GOOD BONUSES

Please write or inquire for further particulars:

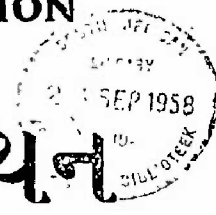
106 Mansfield Road, DURBAN.

P.O. Box 476.

Telephones: 47888.

Telegrams & Cable: "SORABTEM."

47453.

★
પેટમાં આંકડો આવે ત્યારે ધરવેદું નોંધ તેમાં બતાવેલી દવા કરીએ છીએ. તેમ ગીતાજી આપણું ધરવેદું છે. આધ્યાત્મિક રામની દવા તેમણી મઠે છે. —આંધીજી.

પુસ્તક ૫૬ યુ—અંક ૩૬

તા. ૧૯ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૮

છુટક નકલ પૈ. ૪

ટેલીવીઝન ઉપર શ્રી મોરારજી દેસાઈ

હાલમાં શ્રી મોરારજી દેસાઈ બી. બી. સી.ના ટેલીવીઝન સર્વિસ ઉપર એક ઈન્ટરવ્યુ આપતાં જણાવ્યું હતું કે, એમને ઈંગ્લેંડ માટે જે આશાઓ રાખી હતી તે બધી કામચાબ યુદ્ધ છે, અને ઈંગ્લેંડમાં એમને જરાપણ અગવડતા ભોગવવી પડી નથી. શ્રી મોરારજી દેસાઈ એમના ૬૨ વરસમાં કોઈ દિવસ હાલની બહાર ગયા નથી. બી.બી.સી.ના કાર્યક્રમ ઉપર તેઓ ઈંગ્લેંડના બહુતા છાપાઓ, "ઇકોનોમીસ્ટ" "એન્સ્ટર ગાર્ડિયન" અને "ન્યુ સ્ટેટસમેન એન્ડ નેશન" નો તથા બીજા બહુવધીઓના સવાલોના જવાબ આપી રહ્યા હતા. એમને જણાવ્યું કે હાલની ગરીબાઈને અંગે, એ જરૂરી હતું કે આર્થિક મદદો લેવી. દેશના નેતાઓને ઓછા અનુભવો ને અંગે ઘણી સુરક્ષેલીઓ નહીં છે. સાથે સાથે સુએઝ કેનાલ બંધ પડવાને અંગે, અને હાલમાં ડીફેન્સ ફોર્સને વધુ જોરાવર કરવાને અંગે હાલને વધુ નાણાની જરૂર પડી છે.

મી. દેસાઈને સવાલ કરવામાં આવ્યો હતો કે, કોમનવેલ્થમાં ઘણા મતભેદો હોવા છતાં આજે એમાં સંગઠન છે, એવું કારણ શું છે. ત્યારે એમને જણાવ્યું હતું કે, એમનું માનવું હતું કે કોમનવેલ્થમાં સંગઠનનું કારણ પહેલું ત્રીજતાનું હતું અને બીજું એકે બધાને મતભેદ હોવા છતાં એકત્ર રહેવાની ઇચ્છા હતી, જેથી તેઓ પોતાના યુવવલ્લ ભરેલા સવાલો ઉપર ચર્ચા કરી શકે, અને સાથે સાથે એક બીજાની ખાનગી વાતોમાં માથું નહોતાં મારતાં, અને જરૂરીને વખતે એક બીજાને મદદ રૂપ બનતા. જે ભાવના થી આજે કોમનવેલ્થના દેશો એકત્ર યુદ્ધને રહ્યા છે, તે ટુનીયાના બધા દેશો વચ્ચે હોય તો તે એક મહાન વસ્તુ ગણાય મી. દેસાઈ, ક્રીટનની સરકારના નોતરાથી ક્રીટન ગયા છે, અને ત્યારબાદ મોન્ટ્રીલની કોમનવેલ્થની આર્થિક કોનફ્રેન્સમાં હાજર રહેવાના છે.

કોંગ્રેસ તથા ઈન્ડિયન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓ આવનાર છે, અને કદાચ દક્ષિણ આફ્રિકાની લીબરલ પાર્ટીને પણ આમંત્રણ આપવામાં આવે, પણ નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીને આમંત્રણ નહીં આપવામાં આવે કારણકે તેઓ તેને ખાનીપુર્વક સ્વિકારશે નહીં. વધુમાં મી. પેડમોરે જણાવ્યું હતું કે, ધર્મ તથા રંગના ભેદભાવ વગર આફ્રિકાની બધી સંસ્થાઓને આમંત્રણો મોકલવામાં આવી રહ્યા છે. કોનફ્રેન્સનું ખાસ હેતુ એ છે કે, આફ્રિકામાં એક અહીંસક લડત જે મહાત્મા ગાંધીના સિદ્ધાંતો ઉપર સ્થાપેલી હોય, તે સ્થાપવામાં આવે, જેથી રંગ ભેદ, શાહીવાદ વિગેરે ઐત્થનીય રીત રીવાજોને દૂર કરવામાં આવી શકે; અને એક સ્વતંત્ર પ્રબલ સત્તાક સમાજ સ્થાપી શકાય. કોનફ્રેન્સમાં, સ્વતંત્ર આફ્રિકન રાજ્યોને, સ્વતંત્ર યુનાઇટેડ સ્ટેટસ એન્ડ આફ્રિકા તરીકે સ્થાપવા માટે પણ ચર્ચા કરવામાં આવશે.

વધુ બહુતર માટે આફ્રિકન વિદ્યાર્થીને ભેટ

ટુનીયાના એક હાઈ સ્કોલર ડી. એમ. સી. પટેલે ત્યાંના એક આફ્રિકન વિદ્યાર્થીને, નવી કીલ્ડી ખાતે વધુ બહુતર માટે મોકલ્યા છે. આ વિદ્યાર્થી મી. સ્ટીફન ગીટો, ડોક્ટરીનો અભ્યાસ કરી રહ્યા છે, ડો. પટેલ જેઓ પહેલાં નેરોબીમાં અને ત્યારબાદ થીકામાં પ્રેરવા કરી રહ્યા છે. એમના પતિ, ડો. સુશીલાબેન પટેલ પણ એમની સાથે કામ કરે છે. ડો. પટેલે, આફ્રિકન વિદ્યાર્થીના સાત વરસના બહુતર નો ખર્ચ બરવાની જુમેદારી પોતાને માથે લીધી છે. સ્ટીફન ગીટો, એક માસુલી કામગારનો દિકરો છે. તેને પોતાની એવર-સીઝ કેમ્પીજની પરિક્ષા પાંચ ફ્રીપ્સ અને બે ડીસ્ટીકશન સાથે પાસ કરી હતી. ત્યારબાદ તેને કેનીયાના મેડીકલ ડીપાર્ટમેન્ટ માં નોકરી લીધી હતી.

ધાનાની કોનફ્રેન્સ વિષે વધુ માહિતી

સેપ્ટેમ્બર ૮ થી ૧૨ તારીખ સુધી ધાનામાં ભરાયનારી એલ-આફ્રિકન પીપલ્સ કોનફ્રેન્સમાં આંખવા માટે લગભગ ૬૦ થી વધુ સંસ્થાઓએ માગણી કરી છે. અને તે સ્વિકારવામાં આવી છે. એવી આશા રાખવામાં આવે છે કે ભાગ લેનારી સંસ્થાઓની સંખ્યા લગભગ ૧૦૦ સુધી પહોંચશે. આ કોનફ્રેન્સમાં ભાગ લેનારી સંસ્થાઓ, રાજનૈતીક, સામાજીક, વીમનજ એરગનાઈઝેશન્સ તથા યુથ એરગનાઈઝેશન્સ તથા ટ્રેડ યુનિયન્સ પણ છે. કોનફ્રેન્સમાં નિરક્ષક તરીકે યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ, ફ્રાન્સ, યુનાઈટેડ કીંગડમ, અથા સ્વિટ્ઝરલેન્ડ થી સભ્યો આવશે. લગભગ ૫૦૦ પ્રતિનિધિઓની આશા રખાય છે. ખાસ અંગત આમંત્રણો, પોલ રાખસન, ડો. ડયુ બોય તથા "સેગમે" લુઈ આર્મસ્ટ્રોન્ગ જેવા અનેક, સભ્યોને મોકલવામાં આવ્યો છે. આફ્રિકાની બધી રાજનૈતીક પાર્ટીઓ તથા સરકારોને, પ્રતિનિધિઓ મોકલવાની અરજી કરવામાં આવી છે: ડો. ન્કુમાહના આફ્રિકન એક્સેસ ઉપર સલાહકાર, મી. જોરજ પેડમોરનું કહેવું છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાની, આફ્રિકન નેશનલ

ખિસ્તી બહલો

લગભગ ૧૨૦ વરસ બાદ ડચ રીફોર્મ યર્ચ, વુર ટ્રેકર નેતા પીટ રીટીફ અને એના સાથીઓના યુનનો "બહલો" એક ચર્ચ આંધી ને લેશે. તા. ૬ ફેબ્રુઆરી ૧૯૫૮માં પીટ રીટીફ અને ૬૬ સાથીઓનું જુલુ ચીફ ડીબાને. નાટાલમાં પોતાની રાજ ધાનીમાં ક્યું હતું. આ જગ્યા ઉપર ટ્રાન્સવાલ તથા નાટાલની ડચ રીફોર્મ યર્ચ ઉપર પા. ૧૦,૦૦૦ની મીશન ચર્ચ આંખ વાના છે. ડચ રીફોર્મ યર્ચના એક નેતાએ બેહાનીસબર્ગમાં (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૩૫૭)

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૯ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૮.

ખ્રિસ્તી બદલો

જાણીતા હેવાલો ઉપરથી જણાય છે કે ડચ રીફોર્મ યર્ચ, બુલુ રાજા ડીંગાને જ્યાં પીટ રીટીફને; બુલુ રાજ્ય ઉપર ઘેરા નાંખવા બદલે ભારી નાંખવા હતા, ત્યાં એક ચર્ચ હોલ બાંધવાનો નિર્ણય કર્યો છે. નાટાલના એક જાણીતા નેશનાલીસ્ટ નેતા એ આ કાર્યને, પીટ રીટીફના પુનનો “ખ્રિસ્તી બદલો” તરીકે પદવી આપી છે.

આ એક ખ્રિસ્તીના વાક્યો તરીકે નવાઈ પમાડે છે. વધુમાં એની પણ નવાઈ લાગે છે કે, ખ્રિસ્તી ધર્મ બદલા માટે વાપરવામાં આવે છે. આજે આપણું ધ્યાન વધુ ખેંચાય છે કારણકે, આ વસ્તુ ડચ રીફોર્મ યર્ચ તરફથી કરવામાં આવી રહી છે. આ એક બીજું એવું ખ્રિસ્તી ધર્મના અનુયાયીઓનું કાર્ય છે, જે રંગીન માણસને જરા વિચર લાગે છે.

પીટ રીટીફના પુનનો “ખ્રિસ્તી બદલો” આપણા મગજમાં એક સવાલ ઉભો કરે છે. શું આ વિચારશ્રેણી એવા લોકોની નથી, જે ખ્રિસ્તી ધર્મને, પૃથ્વી ઉપર ઇશ્વરનું રાજ્ય સ્થાપવા માટે નથી વાપરી રહ્યા, બલકે આફ્રિકાનર નેશનાલીસ્ટોના રાજનૈતિક-રંગલેદની આદર્શોને પાર પાડવા માટે વાપરવા માં આવી રહી છે.

આનો જવાબ બહુ પ્રોત્સાહન વાળો નથી. એક વખત જ્યારે ખ્રિસ્તી બ્રાહ્મણની ભાવના આરામાં ડો. ફ્રેડુઅર્ડને પુછપરછ રંધામાં આવી હતી ત્યારે એમને કહ્યું હતું કે આ તો એક આધ્યાત્મિક ભ્રમણ છે જે આધ્યાત્મિક ક્ષેત્રમાં જ લાચુ પડી શકે. આ બનાવ ત્યારે બન્યો હતો જ્યારે એમના નેટીવ લોઝ આમેન્ડ-મેન્ટ એક્ટ ઉપર ચર્ચા થઇ રહી હતી. એ ઘણીજ નવાઈની વાત છે કે ડચ રીફોર્મ યર્ચે એમના એ શબ્દોને ગણકાર્યા ન હતા.

આજે આપણી સામે વધુ સાબીત થાય છે કે આફ્રિકનોનો આફ્રિકનો સાથેના સંબંધમાં બદલાની ભાવના છે. એટલે આજે ગ્રૂપ એરીયાલ એક્ટ, નેટીવ લોઝ આમેન્ડમેન્ટ એક્ટ અને ઝેરાંઓ માટે પાસના કાયદાઓમાં પણ આ ભાવના જોર કરી રહી છે એ નવાઈની વાત નથી. હવે, ડચ રીફોર્મ યર્ચ, આ બદલાની ભાવનામાં સામેલ થઈને, આફ્રિકાનરનું ઘેર અપમાન થયું હતું એ જગ્યા ઉપર તેઓ ચર્ચ બાંધવાના છે. આ ચર્ચના મોરચા ઉપર થી પાહરીઓ, પ્રેમની ભાવનાના અર્થહીન શબ્દો ઉચારશે, તેઓ માફી અને સહનશીલતાના આદર્શો આપશે. આફ્રિકનોને માટે આવા વાક્યો, ફક્ત ખ્રિસ્તી ધર્મના અનુયાયીઓનો ઇંભજ લાગશે, કારણ કે જે ધર્મના લોકો પ્રેમનો આદર્શ આપે છે, એજ લોકોએ આજે ફ્રેડુઅર્ડ જેવા માણસને આજે દેશમાં ઉચે સ્થાને આપ્યો છે.

એક દિવસ ખ્રિસ્તી ચર્ચ આ કાર્યના ક્ષણ લોગવશે. અને એ દિવસ હવે બહુ દુર નથી. હુઝબની વાત એ છે કે જ્યારે એ વખત આવશે, ત્યારે જે રાજનૈતીકોએ ચર્ચને બદલાની ભાવનાઓને માટે વાપરી હતી એ લોકોને ચર્ચના કરતાં ઓછુ લોગવવું પડશે.

કલરખાર ઉપર રોડેશીયન એ.એન.સી.નો હુમલો

દક્ષિણ રોડેશીયાની આફ્રિકન નેશનલ ડેવેલોપમેન્ટ કોર્પોરેશન છે કે, કોઈપણ ભતના રંગલેદનો પુરેપુરો વિરોધ કરવો. એમને બધા સભ્યોને અરજી કરી છે કે તેઓ એક સામાજિક સુદ્ધ શરૂ કરે.

ક્યારે અને કેવી રીતે આ સુદ્ધ શરૂ કરવું તે નક્કી કરવા ડેવેલોપમેન્ટ નેશનલ એકઝેક્યુટીવ મળશે. બધી જાહેર જગ્યાઓમાં રંગલેદ ગેરકાયદેસર ઠરાવવો જોઈએ, અને પ્રીટીશ સાઉથ આફ્રિકન પોલીસમાંથી પણ રંગલેદ કરી દેવો જોઈએ એવા ઠરાવો પસાર કરવામાં આવ્યા હતા.

ઠરાવમાં એમ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે નેટીવ પોલીસોને ગોરા ડેનસ્ટ્રેબલ તરફથી ઘણું અપમાનજનક વર્તન સહન કરવું પડે છે. આને લીધે ગોરા તથા આફ્રિકન પોલીસોને સમાન હકકો હોવા જોઈએ.

ડેવેલોપમેન્ટ એવો પણ ઠરાવ સુકવામાં આવ્યો હતો કે, યુનાઈટેડ નેશનલમાં ડેવેલોપમેન્ટ પ્રતીની-ધીઓ મોકલવા, પણ આ ઠરાવ સ્વિકારવામાં આવ્યો ન હતો. ડેવેલોપમેન્ટ મત છે કે જ્યાં સુધી દક્ષિણ રોડેશીયામાં ઘરોબર સ્થાપીત ન થાય ત્યાં સુધી, પ્રતીની ધીઓ ન મોકલવા જોઈએ.

પ્રિટોરીયાના ગ્રૂપ એરીયાલનો ચર્ચનો વિરોધ

ઉપર ચર્ચ કમીટીને પ્રિટોરીયાના ગ્રૂપ એરીયાલના જાહેરનામોનો અભ્યાસ કરી રહ્યા છે એમને જણાવ્યું છે કે, ઢીલોનો પાસેથી એમની રોજબરોજ છીનવી લેવો એ અન્યાય ગણાય. કમીટીએ શોધ કરતાં જણ્યું છે કે ગ્રૂપ એરીયાલના જાહેરનામોથી, ઢીલોના અભ્યાસ થઈ જશે અને ભુખે મરશે. આજે આ કોમ પોતાનું બરણ પોષણ સારી રીતે કરી ને, તે સમય આવતાં મરીમાઈને મોમ બની જશે, અને એમના પાળકો અને ઘેરાઓ ઉપર હાડમારીના દીવસો આવશે.

કમીટી એમ જણાવવા ઇચ્છે છે કે આજે અન્યાય, ખ્રિસ્તી દેશનો આત્મા કોઈ દીવસ સિંકારી નહીં શકે, તેમજ કોઈપણ ખ્રિસ્તી ચર્ચ અર્થવા વ્યક્તિ આ આખતને સહન નહીં કરે. આજે લખમમ પ્રિટોરીયાના ૫૦૦૦ ઢીલોએ ફક્ત વેપાર ઉપરજ પોતાનું ચુબરાન ચલાવે છે.

જાહેરનામા અનુસાર ૭૦ 'ડુકોનો, ૪૨ મારકેટ સ્ટોલજ નેમાં લખમમ ૧,૦૦૦ ઢીલોએ સંડોવાશે, એમને એક વરસની અંદર કલોડીવસ જવું પડશે. પ્રિન્સલુ સ્ટ્રીટની ૧૨૭ ડુકોનો નેમાં લખમમ ૩૦૦૦ લોકો સંડોવાશે, એમને ત્રણ વરસની અંદર અહીંથી ચાલી જવું પડશે.

એશીયાટીક બ્રાન્ડના દક્ષિણ વિભાગમાં વસનારા લખમમ ૧૦૦૦ લોકોને એ જગ્યામાંથી નીકળી જવાનો સાત વરસનો સમય આપવામાં આવ્યો છે. એશીયાટીક બ્રાન્ડના ઉત્તર વિભાગ

નો હજુ કાંઈ નિકાલ નથી થયો, અને ગ્રૂપ એરીયાલ કાપવાના કાર્યમાં એનું ભાવો છે.

કલોડીવસ ને પ્રિટોરીયાથી ઠીક દુર છે ત્યાં લખમમ ૨૫૦ ડુકોનોની સમવડ થઈ ચકશે.

આનો અર્થ તો એજ થાય છે કે બહુમતીના લોકોએ પોતાનો વેપાર બંધ કરવો પડશે. આજે આમાના ૧૦૦૦ પોતાના ડુકાનના વેપાર ઉપર જીંદગી છે, જે લોકોની રોજબરોજ જીવો રહેશે.

કમીટીએ, કલોડીવસમાં સારી સમવડો, તથા વહોણવટાની સુચના કરી હતી, સાથે સાથે એ પણ સુચના કરી હતી કે પ્રિટોરીયાના મખમલ વિભાગમાં ઢીલો વેપાર છે એને કાયમ રહેવું હેમ અને પ્રિટોરીયાની આજુબાજુમાં ને ઢીલો વેપારીઓ છે એમને; એક-એપસન આપવું, જેથી ગ્રૂપ એરીયાલના કાયદોથી એમને તુકશાન ન પડે.

ગાંધીજીના સ્મારક માટે લંડનમાં પ્રવૃત્તિ

લંડનમાં ગાંધીજીના સ્મારક માટેની સુસ્ત પડેલી પ્રવૃત્તિ પાછી ઉપડી છે. ૧૯૫૩માં શ્રી મેનનની પ્રેરણાથી પંડિત સુધરાઇએ જમીન એ માટે આપી હતી. શ્રી રેલનાથ સોરેકસન બીજા આગેવાનોનો સાથ મેળવી આ સ્થાને સ્મારક રચવાને માટે પ્રવૃત્તિ કરી રહ્યા છે. પહેલાં તો ખસો પાઉડનો શબ્દો થયેલો પણ હવે મોટી રકમ કરવાની ધારણા છે. લખમમ એ સ્થાને ખામ છે.

આફ્રિકન છાપાની નહેરુને અંગૂલી

ખ્રિસ્તી બદલો

(પહેલા પાનાનું અનુસંધાન)

સો ઈસપરીનું હાથું "ધી આફ્રિકન હોમ ન્યુઝ" પોતાના અગ્રણીય માં "નહેરુ અને આફ્રિકન્સ"ના મથાળા નીચે લખે છે કે, "હોદના વડા પ્રધાન શ્રી નહેરુએ વારંવાર જેમ બહેર કહ્યું છે કે તેઓ આફ્રિકનો સાથે સહાનુક્રમી ધરાવે છે. અને ખાસ કરીને આપારે જ્યારે તેઓ યુવામી દશામાં છે. શ્રી નહેરુ આફ્રિકનો ના મન વધારે સારી રીતે સમજે છે, કારણ કે એમને યોતે પશુ યુવામીની જીંદગીનો અનુભવ કર્યો છે. યુવામી ની દશામાં શ્રી નહેરુ અને એમના ધણા સાથીદારો એ રાજકરતી સરકાર ને હાથે દુઃખો વેઠ્યા છે. એમને આફ્રિકામાં વસ્તા હોદીઓને પશુ હમેશા આફ્રિકનો સાથે મૈત્રી બાંધવાની સલાહ આપી છે, અને આફ્રિકનો સાથે સારો અને સુઘડ આવકાર રાખવાનું કહ્યું છે. એમની આ સલાહ બહેરા કાનો ઉપર નથી પડી એવું એમને આજની પરિસ્થિતિ/ ઉપરથી બહેર થાય છે. આજે, શોડેશીયામાં તથા આફ્રિકાના ખીણ જગ્યાઓમાં હોદીઓ તથા આફ્રિકનો વચ્ચે મિત્રતા વધુ ગાઠી ગતી ગય છે.

આફ્રિકનોએ જોયું છે કે જ્યારે પશુ મોટો મળે છે. ત્યારે હોદના વડા પ્રધાન એમની લાગવગ વડે આફ્રિકનોના હિત માટે બનતો પ્રયાસ કરે છે. અને તેઓ હમેશા એ ગોરા દેશો જેઓ આફ્રિકામાં રયાન ધરાવે છે, એમને આફ્રિકનોને રીહા કરવાની અરજ કરે છે.

શ્રી નહેરુ આમ જોટલા માટે કહે છે કારણકે તેઓ જાણે છે કે કોઈ પશુ કામને કાલમ માટે યુવામીમાં જકડી રાખવાનું અસંભવીત છે. અને ખાસ કરીને જ્યારે એ કામમાં જાગૃતી થઈ રહી હોય. આજે આફ્રિકનોએ પોતાની ઉત્તમીથી આખા જગ સામે સાખીત કહ્યું છે કે તેઓ સ્વતંત્રતા માટે તથાચાર થઈ રહ્યા છે.

આફ્રિકનો માટેને એમના મતો માટે વડા પ્રધાન શ્રી નહેરુ આફ્રિકામાં વસ્તા ગોરાઓની સારી નજરમાં નથી એ વસ્તુ સત્ય છે. અને ધણા ગોરા એમને ઉત્કેરાઈને કહ્યું છે કે શ્રી નહેરુ એમના ધરધણ સલાહોમાં માથુ મારે છે.

હતાં શ્રી નહેરુની સલાહ કળી હોય કે ન હોય એ વસ્તુ સત્ય છે કે, આજે ગોરાઓ આફ્રિકનોની ઇચ્છાઓ

અને ઉમેદો પાર પાડવા ઇચ્છતા હોય તો આફ્રિકાની ગોરી સરકારને આફ્રિકનો માટે વધુ કરવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈશે.

કાણુ આફ્રિકા આજે વડા પ્રધાન નહેરુને અત્યંત આભાર માને છે કે એમને આફ્રિકનો માટે પોતાનાથી બનતું કહ્યું છે. આની ઉપરથી શ્રી નહેરુએ સાખીત કહ્યું છે કે તેઓ આફ્રિકનોના મગજમાં જેમ નથી નાંખવા ઇચ્છતાં કે અહીંથી ગોરાઓને કાઢી નાંખવા જોઈએ. તેઓ જાણે છે કે આ દેશમાં ગોરાઓની પશુ જરૂર છે તેમજ આફ્રિકનોની પશુ જરૂર છે. જેથી આર્થિક તથા રાજનૈતિક ઉત્તમી થઈ શકે.

એક જાણીતા હોદી સાહિત્યકારે બહુ લખ્યું છે કે શ્રી નહેરુ આજની સુધરેલી દુનીયામાં એક મહાન પુરુષ છે કે જે પ્રબલસત્તાક આદર્શોને જાળવવા માટે હમેશા મથે છે. એમનામાં ધૈર્ય છે અને શુરવીરતા છે. એમની શક્તિ જોધને એક ચક્રમક યતી લોખંડની તલવાર વાદ આવે છે જે પોતાની કામ માટે તથાચાર છે."

જણાવ્યું હતું કે, પીટ રીટીક અને એમના સાથીઓના પુનનો બદલો લેવાનો આ સારામાં સારો રસ્તો છે. આ એક "ખ્રિસ્તી" બદલાનું પ્રતિક થશે.

આ ચર્ચા ઉપરથી જુલુ લોકો જાણી શકશે કે, ગોરાઓ તેમની તરફ વેર નથી રાખતાં. આ ચર્ચા જુલુ લોકોને દાન કરવામાં આવવાનું છે. આ ચર્ચામાં લગભગ ૪૦૦ની સગવડ છે, પશુ આગળ જતાં લગભગ ૭૦૦ની સગવડ થઈ શકશે. ચર્ચાની સામે એક ૮૦ ક્રીટનો પથથરનો કોસ કરવામાં આવશે.

વડા પ્રધાન જુન અને બેગમ જુન દિલ્હીમાં

પાકીસ્તાનના વડા પ્રધાન જુન તથા બેગમ જુન દિલ્હી આવી પહોચતાં ભારતના વડા પ્રધાને તેમને આવકાખી હતો. બેગમનો સહકાર કરવા જતા બેગમ ઉતાવળે આગળ આવવા મયા તેથી તેમના પગની મોજડી વધુ વેગ ધારણ કરી પંડીત નહેરુના પગ પાસે આવી પડી. આ જોષ નહેરુએ મોજડી ઉપાડી લઈ બેગમ સામે ધરી. બેગમ ખીસીયાણા પડી જતા પંડીત નહેરુને હાથ એક મીનીટ પકડી રાખી જોષ જ રહ્યા. તા. ૧૦ના સમાચાર સુજળ પાકીસ્તાન-આરત સરહદની મંત્રણા આશા જનક જણાય છે. ૧૧મી તારીખે મંત્રણા પૂર્ણ થઈ હતી અને બન્ને પ્રધાનોએ આશાના સુરો સંમળા. બ્યા હતો જુન કરાચી પહોચ્યા પછી બન્ને વડા પ્રધાનો એક સાથે પોતાના નિવેદનો બહાર પાડશે.

— ૦ —

ર જ કે જુ

કીર્તિ મેળવતી એ ધ્યેય ન બનતું જોઈએ. જે જનતને માટે જીવે છે તેની સુરખિ તો ફેલાવવાની જ કદાચ કુસુમને મોટીમાં પશુ લડવું પડે. પશુ તેની જો તે સુરખિ આપવાનું બંધ કરે તો માનજે કે તે કુસુમ નથી.

વિનિત જોડણી ફેરા (યુજરાતી હ યુજરાતી કીકશનરી.) યુજરાત વિદ્યાપીઠનો - કીમત ૧૮/૯ 'Indian Opinion' P. Bag, Durban, Natal.

સંરક્ષણ ખાતાનું પ્રદર્શન

ન્યુ દિલ્હીમાં તા. ૬ના વડા પ્રધાને સંરક્ષણ ખાતાનું પ્રદર્શન ઉદ્ધાકે સુક્યુ હતું તે ઉદ્ધાકે સુકતા વડા પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે, સંરક્ષણખાતાએ માત્ર લક્કરી પ્રવૃત્તિઓ પુરતી જ નહિ પશુ સાથે સાથે નામરિક ઉપયોગની વસ્તુ ઓનું ઉત્પાદન વધારવા માટે પશુ કામ કરવું જોઈએ.

આ પ્રદર્શનમાં નાના રકુ-આજીથી માંડીને પૂરા કદના વીમાન સુધીની ઓજો રાખવામાં આવી છે.

વડા પ્રધાન શ્રી નહેરુએ -વધુમાં જણાવ્યું હતું કે માત્ર લક્કરી ઉત્પાદન ની દ્રષ્ટિએ સંરક્ષણ ખાતાને જોવાનું ઠીક નહિ થઈ પડે. સંરક્ષણ ખાતા ની પ્રવૃત્તિઓએ શાંતિ માટેની અનુકુળ પરિસ્થિતિ પશુ ઉભી કરવાની છે. અલ્પતન, વૈજ્ઞાનિક, ટેકનીક અપનાવવા ની સાથે સાથે આપણે માનવતાની દ્રષ્ટિ પશુ રાખવાની છે. દેશના નવ-જીવનો ઉત્સાહપૂર્વક પહેલ ન કરે તો કેવળ વંત્રો આવાત કરવાથી દેશનું આપણે સફળ રીતે ઓલોગીકરણ કરી શકવાના નથી.

તમારો એ ચંદ્ર મને ન ખપે !

લેખક : શ્રી. વસંતલાલ અ. પરમાર

અમેરીકાના પ્રખ્યાત પત્રકાર અને લેખક હુધ ફિશર મહાત્મા માંધીજીની મુલાકાતે પહેલી જ વખતે આગ્યા હતો.

વૈશાખના દિવસે : હતા ફેરીની મોસમ પુરમદારમાં હતી.

એ વેળા આપણે બેઠા બેઠા ફેરી ચૂસી રહ્યા હતા. એમની પાસે જ સ્વ. મોલાના અખલ કલામ આજાદ અને મીરાં બહેન બેઠાં હતાં.

માંધીજીએ મીરાંબહેનને કહ્યું : 'મીરાં, ફિશર સાહેબને એક ફેરી આપો.'

મીરાંબહેને ફેરી આપી.

ફેરી હાથમાં લઈને ફિશર તો તેને જોવા માંડ્યા. ફેરી તો તેમજે ઘણી થે આધી હતી પરંતુ તે કાપીને ચૂસીને નાંધે. ફેરી ચૂસીને ખાવાનો એમને આ પ્રથમ પ્રસંગ હતો.

માંધીજી જેવી રીતે ફેરી ચૂસીને ખાતા હતા, તેવી રીતે ફિશરે પશુ ફેરી ખાવી થઈ કરી. પરંતુ ફેરીને વધુ પડતી દવાવવાથી રસની પિચકારી ઓ છુટી. ફિશર સાહેબનાં કપડાં

પર ફેશરી રંબનાં છાંટણાં છટાયાં. જાણે કે, હોળીનો ઘેરો !

ફિશરને તો આવી રીતે ફેરી ખાતાં જોધને મોલાના આજાદને હસવું આવ્યું. પરંતુ અનિબની બીકે એમજે હારખને રોક્યું.

ફિશરે તો ફેરી ચૂસવાની ક્રિયા આણુ જ રાખી. જોટલાંમાં એક બીજી પિચકારી છુટી. એજે તો ફિશરનાં ચહેરા પર રહના ફેસરી રંબનાં છાંટણાંના છટકાવ કરી દીધો.

ફિશરના આવા દિદાર જોષ માંધીજી ખડખડાટ હસી પડ્યા અને હસતા હસતા મોલા : 'ફિશર સાહેબ ! જેવી રીતે હું ફેરી ચૂસુ છું, તેવી રીતે તમે જો ફેરી ચૂસી શકો તો એ બહાદુરીના ઇનામ બદલ મારા તરફથી તમને ચંદ્રક બેટ આપવામાં આવશે.'

રસથી ખરડાયેલા હાથ જોડીને ફિશરે કહ્યું : 'ભાઈસા'બ ! તમારો એ ચંદ્રક મારે નથી જોઈતો.'

આ સાંભળી પાસે બેઠેલાં બધાં ખડખડાટ હસી પડ્યાં.

મોટા માણસની નાની વાત

લાલા લલપતરાયની સાથે એક ગૌરી પ્રસાદ નામનો મરીમ બ્રાહ્મણ વિદ્યાર્થી બન્યો હતો. આ મૌરીપ્રસાદ બાલ્યામાં ધણે જ બાહોશ હતો; વર્ષ માં પહેલો નંબર તેનો અને બીજા નંબર લલપતરાયનો રહેતો. જેને ઢરાવવા માટે લલપતે ધણી મહેનત કરેલી પણ ફળ્યા નહિ.

વાર્ષિક પરીક્ષા પાસે આવવા લાગી અને લલપતરાયે ગૌરીને ઢરાવવા માટે સખત મહેનત શરૂ કરી દીધી. પરીક્ષાને ત્રણ મહીનાની વાર હતી જેવામાં પેલા મારીપ્રસાદની માતા માંદી પડી. માતાની સેવામાં ગૌરી રોકાઈ ગયો અને એના અભ્યાસમાં ખલેલ પડવા લાગી. એ મહીના સુધી માતાની સખત સેવાચાકરી કરવા છતાંપણ તે યત્ન પાળી.

પરીક્ષા આવી પહેાંચી અને બધાને ખાતી યદ્ય અર્થ કે આ વખતે ગૌરી પહેલો નંબર નહિ મેળવી શકે અને જરૂર લલપતરાય છતી જશે. શેડા વખત પછી પરીક્ષાનું પરીણામ જાહેર કરવામાં આવ્યું; ગૌરીપ્રસાદ પહેલો નંબરે પાસ થયો! બધા છેકરા મ્હેમાં આંગળા નાખી મયા.

ગૌરીપ્રસાદ પહેલો આવ્યો એ બાણીને શિક્ષકને પણ ખુશ નવાઇ લાગી બીજાે દિવસે શિક્ષકે ગૌરીપ્રસાદ

તથા લલપતરાયના પેપરો ફરી પોતાના સંતોષ માટે તપાસી જોયા અને જોયું તો લલપતરાયે ધણાં પ્રશ્નોના બાણી કરીને અધુરા જવાબ આપ્યા હતા. તેણે લલપતરાયને બોલાવ્યા અને પૂછ્યું.

‘હું બાણી છું કે તું બધા સવાલોના સુંદર જવાબ આપી શકે જેમ છે છતાં પણ તેં અધુરા જવાબ કેમ લખ્યા છે? શા માટે ઢાથે કરીને પહેલો નંબર જવા દીધો?’

લલપતરાયે જવાબ આપ્યો, ‘શુરૂ, ગૌરીપ્રસાદ અતિ મરીમ છેકરો છે; એની માતાની ચાકરી કરવામાં એને વાંચવાનો ટાઇમ મળ્યો ન હતો એ હું બાણી હતા. અને જે ‘ધાણું’ હોત તો આ વખતે જરૂર પહેલો નંબર મેળવી શક્યો હોત પણ મને લાગ્યું કે જો હું પહેલો આવીશ તો બિચારા ગૌરીની સ્ત્રોતરથીપ રખડી જશે અને ભવિષ્યમાં એને ધણી જ સુરોધી આપશે આવે વિચાર આવવા થી જે અધુરા જવાબો લખ્યા છે. કૃપા કરીને આ વાત ગૌરીને ન કરતા.’

એક વિદ્યાર્થીના આત્મ બાવબ્યાં વચનો સાંભળીને શુરૂની આંખમાં ઢવંના આંસુ આવી મયા.

—‘ચિત્તલેખા’માંથી.

ખરું શિક્ષણ

આ પછે રાને માટે જીવે છે જીવે કે મથીએ છીએ? ફક્ત નામના મેળવવા કે સારી નોકરી મેળવવા, વધારે કુશળ બનવા કે બીજાઓ પર અધિકાર મોમજવા જ જો આપણને યેજરણી આપતી હોય તો આપણું જીવન છીછડું અને અર્થ વિનાનું જ બનશે. આપણે ફક્ત વેત્તાનિકા બનીએ, મુરતકને વરેલા માનીએ બનીએ કે જ્ઞાન પાછળ ઘેલા બનેલા નિષ્ણાતો બનીએ, એટલા જ માટે જો આપણને યેજરણી આપવામાં આવતી હોય તો આપણે દુનીયાના વિનાશમાં અને એના દુઃખમાં ઉમેરો જ કરતા જઈશું.

જીવનનું રહસ્ય વધારે ઉચું અને વધારે વિશાળ છે. છતાં જો રહસ્ય જો આપણે કદી ય શોધી ન શકીએ તો આપણા શિક્ષણની શી કોમલ છે? આપણે બધા યેજવાયેલા હોઈએ, પણ આપણામાં વિચાર ઘનિની ઉડી એકતા ન હોય તો આપણું જીવન અપૂર્ણ છે; વિરોધભાસી છે અને અનેક પ્રકાર ના ભયથી એ છિન્નચિન્ન થયેલું છે; જ્યાં સુધી શિક્ષણને પરિણામે જીવનની સમગ્ર દષ્ટિ ન આવે ત્યાં સુધી એવા શિક્ષણને જાએ અર્થ પછી નથી. આપણી આધુનિક સંસ્કૃતિમાં આપણે જીવનના એટલા બધા ભાગલા પાડી

દીધા છે કે ટાઇ ટોક્કસ ધંધો શીખવે કે ટાઇ ટોક્કસ વિષયનું જ્ઞાનકોશલ્ય પ્રાપ્ત કરવું એ સિવાય શિક્ષણનો જાએ ઉપયોગ રહ્યો નથી. વ્યક્તિમાં સંપૂર્ણ સમજ જન્મીત કરવાને બદલે શિક્ષણ એને કાંઈ વિચારશ્રેણી અનરૂપ મવાને ઉરોબન આપે છે. જેને પોતાના જીવનની સમગ્ર સમજ મેળવવામાં અંતરાયરૂપ નીવડે છે.

‘વેળ જ્ઞાન સંપાદન કરવું’, વિમતોને બાણી એમને સુસંમત કરવી એ જ શિક્ષણ નથી. સંપૂર્ણ રીતે જીવનનો મર્મ સમજવો એ જ ખરું શિક્ષણ છે.

જીવનની સંપૂર્ણ સમજ પ્રાપ્ત કર્યા વગર આપણા વ્યક્તિમત અને સમૂહ-મત પ્રશ્નો ઉડા ઉતરતા જશે અને વધતા જશે. વિદ્વાનો, નિષ્ણાંત કારી-મરો અને ધંધા શોધનારાઓ પેલા કરવા એ જ શિક્ષણનો હેતુ નથી, પણ ભયમુક્ત હોય, જેમાં સમજ યુક્ત સ્ત્રીપુરુષો ઉત્પન્ન કરવાં એ શિક્ષણનો હેતુ છે. કારણ કે ફક્ત એવા જ માનવીઓની વચ્ચે ચિરસ્થાયી શાંતિ સંભાળી શકે.

—કૃષ્ણમુર્તી.

“નીચ” કાળા માણસો ઉપર એક નવી વિચાર શ્રેણી

દેશીજી આફ્રિકાના એક બાણીતા સોશીયલ એન્થ્રોપોલોજીસ્ટ, ડો. ડી. ડબ્લ્યુ. નેશરિઝ જેઓ શામળા રંમનાં માણસોના લાંબા આયુષ્ય વિષે વધુ અભ્યાસ કરી રહ્યા છે એમનું કહેવું છે કે જો તમે ગોરા ઢરા તો તમે કદાચ ૧૦૦ વરસ જીવશો પણ જો તમે કાળા ઢરા તો કદાચ તમે ૧૨૦ અથવા ૧૩૦ વરસ સુધી પણ જીવી શકશો. ડો. નેશરિઝ આ બારે માં એક ચોપડી લખી રહ્યા છે. એમનું કહેવું છે કે નીચો લોકોમાં લાંબા આયુષ્યની આસીયત છે. ધણીવાર તેઓમાં લગભગ ૧૧૨ ૧૨૯ સુધીની વયના માણસો મળ્યા આવે છે. પણ ગોરાઓમાં આ આગેજ અને છે. અમેરીકા આ બારમાં અભ્યાસ કરતાં એમને જાણ્યું હતું કે ૭૦ વરસ સુધીની ઉમરમાં એક આસ જગ્યામાં ૧૨૩,૦૦૦ ગોરાઓ હતા અને ૧૮,૦૦૦ બીન ગોરાઓ પણ ૯૯ વરસની ઉમરમાં ૧૯૫ ગોરાઓ હતાં બ્યારે ૨૫૦ બીન-ગોરાઓ હતા.

નેશરિઝનું કહેવું છે કે એક ગોરાની તથા એક ગોરીલાની અને એક નીચો ની ભંધના હાડકા એક ટેબલ ઉપર નાખવામાં આવે તો શારીરિક વિદ્યાનીકે નિજીના હાડકા આસાનીથી શોધી કાઢશે. ટેબલ ઉપર રહેલાં હાડકાને જુદા પાડવા જરા વધુ અધરું પડશે!

ન્યાયમુર્તી બનતાં સુતપુર્વ ખેલાડી

એસ્ટન : એક વખત હોમરૂફ રમતો માં વિશ્વવીક્રમ કરનાર હાવર્ડનીવાસી શ્રી. એડવર્ડ્સે એ. ગોર્ડીન મેસેયુસેટ્સ સુપીરીયર કોર્ટના પહેલા જ હબ્બસી ન્યાયમુર્તી (એસેસીએટ જસ્ટીસ) બન્યા છે. સુપીરીયર કોર્ટ એ રાજ્યની બીજા ક્રમે આવતી અદાલત છે. ૬૦ વર્ષની ઉમરના આ ન્યાયમુર્તી ૧૯૨૫ થી વજીલાત કરે છે. બીજા વિશ્વયુદ્ધ માં તેઓ એક ક્રૂનલ, હતા. તેઓ નિદરુડ થયા ત્યારે મેસેયુસેટ્સ નેશનલ ગાર્ડના ધીગેડીયર જનરલ હતા. તેઓ ૧૯૨૧માં રનાતક થયેલા કોલેજનાં વર્ષો દરમિયાન ગોર્ડીને હનુમાન કુલકામાં ૨૫ કુટ ૩ ઇંચનો વિશ્વવીક્રમ રચાયેલો. આ વિક્રમ આંતરરાષ્ટ્રીય રમતોમાં તો હવે તુટી મરો છે પણ હાવર્ડમાં હજીયે એને ટાઇ ટપી મળ્યું નથી.

જુકક્રીડીંગ, ઇનકમ ટેકસ રીટન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલેક્ટર અને ઇનસ્પેક્ટર માટે મળે :

આર. વીક્રલ

૧૨ બાકેલી આર્કેડ, ૩૮ માર્ટેટ રીટીડ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્ટેટ રીટીડ, બેહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

માસ્ટર બ્રધર્સ (મી.) લીમીટેડ
 બલ બતનાં નાયબન, રેલ્વે તેમજ સુતરાઈ કાપડ, સ્ટીલ બાયકો અને પુરો મોટોર વાહનો નવનમ પુલન જર્સી, પુલોવર, કારકીગન્સ અને બન્યાઓ માટે—જીડીક, બીબસ, બ્લેન્ડેટસ, શોલ્ક; નેપકોન્સ વિગેરે.
 ફરેક બાતના માલ માટે તપાસ કરવા બહામજ.
 ૩૩ વેરુ સ્ટ્રીટ, બેહાનીસબર્ગ.
 ફોન : ૮૩૫-૬૭૯૬ — બોક્સ ૧૫૪૯.

‘કારમીર પ્રિન્સેસ’

(ગાંધીવાણી)
ઝડપી નિબંધ

વિમાન તુટી પડ્યું એ પહેલાંની ઘટનાઓ પર વિચાર કરવાનો હવે અને સમય મળ્યો. વિમાનમાં દરેક માણસે પ્રયત્ન પાત્રિમત દર્શાવી હતી. જ્યારે વિમાન સળગી રહ્યું હતું અને એકદમ આમ ફેલાતી હતી તેમજ પેટ્રોલની ટાંકી ફાટે એવી શક્યતા જણાતી હતી હારે ફેટન જ્યારે એવા વિમાનને પાણી પર ઉતારવાનો ઝડપી નિબંધ લીધો હતો. વિમાન સળગવા લાગ્યું એ પછી એ સીધું ઉડી શકતું ન હતું. જ્યારે અને દીક્ષિત બંને વિમાન શક્ય તેટલું સીધું ઉડે એ માટે સખત જહેમત ઉઠાવી રહ્યા હતા. સુરક્ષેથી વધી રહી હતી અને બચવું પ્રમાણ પશુ વધતું હતું. આમ વધુ ફેલાતાં હાઈડ્રોલિક પદ્ધતિ ચદંતર કામ આપતી બંધ થઈ હતી વિમાન પાણીને અડચું એ પહેલાં આમ ત્રીબં એન્જન સુધી અને જમણી બાજુની ટેબિનના ઢીલર સુધી ફેલાઈ હતી. આથી બે વિમાનીઓ પર વધુ બોલે આવી પડ્યો. હાઈડ્રોલિક પદ્ધતિ નિષ્ફળ જતાં વિમાનના કન્ટ્રોલને ચલાવવા માટે દયાણીની જરૂર પડે અને વિમાન બચવનક ઝડપથી ત્રીબે ઉતરવું બમ. ત્રીબ એન્જન સુધી આમ ફેલાતાં એને બંધ કરી દેવાની જરૂર પડી અને એથી વિમાનની ઉડવનની રીતિ વધુ બમડી એ સાથે આટલી બંધી તાકીદની સુરક્ષેથી એકસાથે ભેગી થઈ હોય એવું ખીબ કાંઈ વિમાનના ઉડવનમાં નોંધાયું નહિ હોય.

કંડો પ્રવાહ

નાટુના ટાપુના કિનારે પહેંચવા માટે અને આમાર શરીરના અંગોતું હલનચલન એકધારે માલુ રાખ્યું. ત્યાં એકાએક અને કંડો પ્રવાહમાં દાખલ થયા. ઉચ્છ્વાતમાન ચોક્કસ દરક હતો. મેં કહ્યું: “દીક્ષિત, આપણે હવે કંડો પ્રવાહમાં આપ્યા બીએ એવું લાગે છે ને?”

‘કંડો પ્રવાહ એટલે કે અહીં સમુદ્ર નાં પાણી ઉડા હશે,’ દીક્ષિતે કહ્યું. ‘અમે ત્રાસથી કંપી ઉઠ્યા. ઉડા સમુદ્ર! મનોમન મેં વિચાર્યું કે એવું ન હોય. દીક્ષિતનું પાંસળીનું હાડકું લાંબી અચું હતું એટલે એ મેં ફેરવીને ગ્રેટ નાટુ માનો કિનારો બંધ થઈ તેમ નહોતા. સ્વાભાવિક રીતે મારા બાગે જ આ કામ આવી પડ્યું. ઉડા સમુદ્રને લગતી દીક્ષિતની ચેતવણીને લીધે હું એકાગ્રતા થી વિચારવા લાગ્યો કે આસપાસ જે કિનારો અને ટાપુઓ હોય એવું લાગે છે એ માત્ર બચવા તો નથીને? કે

કાવતરાની રોમાંચક કથા
લેખક: શ્રી. અનંત શ્રીધર કર્ણીક

પછી કંડો પાણીનું બીજું કોઈ કારણ છે? એકદમ કોઈ નિર્ણય પર આવવાને બદલે મેં થોડી વાર રાહ બેવાનું નક્કી કર્યું. થોડી વાર પછી મેં ‘બેચું’ કે ધણો પ્રયાસ કરીને અમે કંડો પ્રવાહમાં આપ્યા હતા એથી થોડો આરામ કરવાનો વિચાર કર્યો, ત્યાં તો પાછા જરા અરમ પ્રવાહમાં ધસડાઈ આપ્યા. પશુ ગ્રેટ નાટુના કિનારો તો દુર જ હતો. જમણા તો નથી જ એમ મેં નક્કી કર્યું. ગ્રેટ નાટુના પાસે કંડો પાણીનો જોરદાર પ્રવાહ વહેતો હતો, એવા નિર્ણય પર આભ્યો. દીક્ષિતને પશુ મેં એ કહ્યું અને એ એની સાથે સંમત થયા.

આશા-નિરાશા

ચારથી ચે વધુ કલાકની જહેમત પછી અમે કયાંક બહુ આમળ વધી શક્યા નહોતા. દીક્ષિતે નિરાશ થઈને કહ્યું: ‘કર્ણીક, આપણે જરા એમ જ પડ્યા રહીએ અને આરામ કરીએ. આપણે કયાંમ આમલ વધી શકતા નથી.’

કયા લાભ વિના અમે યાકી રહ્યા હતા એમ મને થયું. છેવટે કદાચ અમે યાકીને ત્યાં કરી શકીએ. કયા પ્રયાસ વિના પાણી પર ત્યાં કરવું એ ખુબ અને તેવું પશુ બચવનક હતું. અમે કદાચ કંડો પ્રવાહમાં દાખલ થઈ જઈએ, અને મને લાગતું હતું કે એ કંડો પ્રવાહ કદાચ ખુલ્લા સુદ તરફ જતો હોય. વધુમાં, હું જણ્યો હતો કે શરીરના હલનચલનને લીધે બપુંકર મણી શકાય એવી માહલીઓ પશુ દુર રહેતી હોય છે. હજી આમાર માં શકિત હતી ત્યારે હું સમુદ્રના રાક્ષસોનો સરળતાથી શિકાર બની જવા નહોતો માંમતો. આ બધાનો વિચાર કરીને મેં દીક્ષિતને કહ્યું: ‘વિમાનમાંથી બચ્યા પછી હવે તમણું પામવું નથી. હું ટાપુ ઉપર પહેંચીશ ત્યારે જ અટકીશ. તમે યાકી બપા હો તો થોડો આરામ કરો. પશુ મને મહેરબાની કરી અટકવાનું કહેશે નહિ. હું, તમને ટાપુ સુધી મેંચી જઈશ.’

હવે અત્યાર સુધીમાં અમે બંને ખુબ યાકી બપા હતાં. દીક્ષિતે કહ્યું: ‘આપણે વા રાકર તી થોડી નિદ્રા લઈએ.’ એ સારો વિચાર હતો. પશુ થોડો વધુ વિચાર કરીને મેં એ વિચાર નો પશુ અરવીકાર કર્યો.

આરામની જરૂર

તેમાં બાન યુવાનો દેવાનો બપ હો

પશુ દીક્ષિતને એ વિષે કશું જ કહ્યા વગર મેં તેમને ઉઠી જવાનું કહ્યું અને હું જામતો તથા આવચેત રહ્યો. પરંતુ, જે વખતે આમારી જીન્દગી જ તોળાઈ રથી હતી તે વખતે ઉઠવું તેમને માટે અશક્ય હતું. હલ્યાચર્યા વગર પડ્યા રહેવું. રનાચુને આરામ આપવો અને કોઈ પશુ બામતનો વિચાર જ ન કરવો એ જ સારામાં સારો મામ્ હતો. ઝોલામાં ઝોલા અવાજે માત્ર મારા જમણા હાથે જ આગળ મેં વધવા માંડ્યું પગને આરામ આપવા માટે પગ દલાવવાનું મેં બંધ કર્યું. ગોકળમાયતી પ્રતિયો હું આમળ વધતો હતો. અને ધીમે ધીમે મારી સાથે દીક્ષિતને પશુ મેંચતો હતો. તેમણે મને પુછ્યું: ‘તમે તરી રહ્યા છો કર્ણીક?’

“નહ બાહ!” મેં જવાબ આપ્યો: “હું તરતો નથી, માત્ર એક હાથે આમળ વધવાનો પ્રયાસ કરું છું. તમે તમારે હજી થોડોક વધુ આરામ લ્યો હું તો જાણે હવે અટકી શકું એમ નથી. હું તો હવે જમીન આવશે ત્યારે જ અટકીશ.” મેં હજી માંડ આટલું કહ્યું ત્યાં તો દીક્ષિતે નવા જોમથી મારા વિરોધ છતાં પોતાનો પ્રયાસ આરંભી લીધો.

ત્રીમ જીવિષા

તરતી વેળા અને વારંવાર આશ્રમ્ થતું હતું કે, આમારામાં આટલી બધી શકિત આવી કયાંથી! ઉઠ વિના, યોરાક અને પાણી વિના અમે જે કંઈ કરી રહ્યા હતા તે મારે મન આશ્રમ્ જનક હતું. ચોગ્ય યોરાક મળ્યો હોય, આરામ લીધો હોય અને બચાવી લેવા માટે આજીબાજી યોદ્ધા હોય એવી રીતિમાં પશુ બે આવી રીતે તરવાનું કહેવામાં આવ્યું હોય તો એ પ્રયાસ પશુ મેં ક્યારનો ય થોડી લીધો હોત. પરંતુ જીવવાની ત્રીમ જીવિષા કારણે જ આમ બની શક્યું એ જ એક આ કોપડાનો જવાબ છે. આટલાં બપુંકર વિદ્યોને પાર કરી જવા નેટલી જીવિષા ત્રીમ હોય છે તેનો આ પહેલાં મને કદી જ ખમાલ આવ્યો નહોતો.

અમે ધડીમાં આમળ તો ધડીમાં પાછળ ઝેલાં ખાઈ રહ્યા હતા. કંડો માર પાણીના પ્રયળ પ્રવાહો વીંધીને આમળ ધસવા નેટલા અમે શકિત શાળી નહોતા. કોઈ પહેંચવાની આશા નહિવત હતી. તરવાનું કામ બારે હેરાનખાત બપું હતું. પાણીમાં હાલ્યા ચ હવા વિના પડ્યા રહેવાનું અમે એવું હતું. પરંતુ એમ કરવાની સહેજ સાજ પશુ જીવિષા ય તી નહોતી. દીક્ષિત

કહ્યું “વિમાન માંથી આપણે જીવતા બહાર આવ્યા બીએ અને હવે જે મરી જઈએ તો તે દયાજનક કહેવાય.”

સહાય આવશે ?

મેં તેમને કહ્યું: “ખરેખર એ વાણું જ દુઃખદ કહેવાય. ખીબું કંઈ નહિ તો ય સુયોદ્ય સુધી આપણી શકિત ટકી રહેશે અને ત્યાર પછી આપણને કોંઈકનો સહાય મળી જ રહેશે એની મને ખાતરી છે.”

એ વખતે રાતના સાડા નવનો સમય થયો હતો અને ખીબ દીવસના સુયોદ્ય સુધી તરવાનું ચાલુ જ રાખવું એનો અર્થ એ અને મુલ્ય વચ્ચેનો સંઘામ ખેલનાં ખેલનાં સાત કલાક સુધી ટકી રહેવું

સહાય મળશે જ એવી આશા હતી, પરંતુ તે વહેલી આવી લાગશે એમ ધારી લેવું આમાં વધુ પડતો આશા વાદ હતો. આમારે વધુ કહણીય માટે પશુ તકવાર રહેવાનું હતું. વિમાન કારા આમારી શોધખોળ રાખેતા મુજબ યાવ અને તે યોરે કેટાણે યાવ તથા અમે અહીં આમાર નસીબ પર પડ્યા રહીએ એવી શક્યતા પશુ હતી

ટકી રહેવાની આમારી તાકાત વિશે આશાવાદી બનવાનો હું પ્રયાસ કરી રહ્યો હતો. બચી જવા માટે દીક્ષિત ને આશા હતી. તેમણે કહ્યું કે, “આપણી શોધખોળ કરવા માટેનું કોઈક વિમાન તુરતમાં જ આવી યડશે એવી મને આશા છે.”

એ જ ધડીએ અમે દુરદુરથી કોઈ ઝેરાણેનોતો અવાજ સાંભળ્યો. એ અવાજ સાંભળીને અમે કેવો રોમાંચ અનુભવ્યો, કેવી આશાઓ ઘેરી વળી? આનંદથી દીક્ષિતનું વદન અમારા મારવા લાગ્યું. અમને થયું કે, કદાચ થોડા જ વખતમાં અમે ફરી પાછા માનવીઓ વચ્ચે જઈ પહેંચ્યું, આમારાં સર્માં સંબંધીઓને મળ્યું, મિત્રો અને શુભેચ્છકોને મળ્યું. તેઓ પશુ કેવા આતુર હૈયે આમારી રાહ જોતાં હશે! અમે પાછા હેમખેમ પહેંચી જઈએ આશા નિરર્થક ન હતી. વિમાનના દરેક ઉતરું અને વિમાનીઓનાં સર્માં વહાલાં અને મિત્રો બિબું જ જીવિષા નજીકને નજીક આમલો લાગ્યો, વિમાન નો એ અવાજ ખરાખર આમાર માયા પર થતો હતો. ખરે અમે વિમાનની પાંખોના તથા રાતી બત્તી પશુ ભેખાં. આ વિમાનને તેમા મધ્ય બચમાં વધારાની બે લાલ બત્તીઓ હતી અને તેનો અર્થ એ હતો કે તે લવાન કોઈ ખાસ પ્રવાસે જ નીકળ્યું છે અ.સપાસ નાં ધનધોર-અધારામાં ઝેરાણેને જોઈ શકે એવો પ્રકાશ બે કોઈ દાવ ના તે દીક્ષિતની લાઈફ-નેટ પર હતો. - નહુકં.

આ વાર્તાનો કોપી રાઈટ મુબઈ “જીવિષા પ્રકાશન”ના છે.

લગ્ન પ્રસંગો માટે
અમને મળો.
સુરતી જામણના અમે સ્પેશ્યલિસ્ટ છીએ.
શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુદ્દાને આવી રસોઈ કરવાનો અમે હન્ડાઈડ લઈએ.
કેપીટનસ બાલકની હોટેલ
(ધી કેનર મીઠાઈ હાઉસ)
એ અને નિકેટોરીયા સ્ટ્રીટના યુલ્યાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

ધીરુભાઈ પી. નાથક
યુક્રીપર, યુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ
હોંદરતાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ-દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે યુસાફરી કરવા યેર બેઠાં અમારી મારફતે યુઝીંગ કરો.
ઈંગ્લી, આંગ, ચોરી, દલ્હોક, બનરમાત, પેટબ્લાસ, વિગેરેનાં વીમા અમે લતસવા આપીએ છીએ.
ઈન્ડમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, દિસાળના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ હથીયરન્સ સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લખતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.
રેસનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ચોરદૂલીયા અને ચોઈશાબર ઈનરયુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધ.
Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ
આંખા આબાદ, લીલી આબાદ, રતાળા અને સુરણની ગોસમ માલુ છે. આહુ પેની ૧૦ રતલ, લસણુ શી. ૧-૬ રતલ.
પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.
ક્યુરી અને ચેવલી પાન બનર સાવ, પોરટેલ જઈ. વારકોટ ગોલ શી. ૧૦-૧ લાંબી અને રેકવેર વારકોટ શી. ૧૧-૧ ડબલ.
રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બલજીયન કોંગોના ચોરડરો કપર પુરબ ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઠાવી મોકલશે.
All prices subject to Market fluctuations.
A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!
બેડરૂમ છુટ, ડાઈનીંગરૂમ છુટ, વોઈશોળ, ડરેસીંગ એસ્ટ, સાઈડ ગોડ ઓફીસ ડેસ્ક, યુક કેસ, ટેબલ, તંદુન કોશાયત લાવે ખરીદી લઈશો. ભતિ પધારી લાભ લેવા ચુકશો તાહ.
—એકેસ, ટેબલ અને ફીચન હરેસર—
જે લગારી દેખરેખ નીચે તઈયાર યાવ છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. ગાન રોકડા વાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.
L. MISTRY
51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

હોંદની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં
—ધી—
ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ
કંપની લીમીટેડ
સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ
રસ્તમજી બલભાઈ રસ્તમજી
૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,
ડરબન - નાટાલ.
સેવા અને નિર્ભયતા
માટે અમને મળો.
અધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.
પી.ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.
રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવનથ એવન્યુ,
ડરબન.
ટેલીફોન:
ઓફીસ : ૨૫૮૪૫
રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

રૂસે મહાન સિદ્ધિઓ સાધી છે પણ ત્યાં વ્યક્તિત્વ સ્વાતંત્ર્ય નથી

[કોંગ્રેસ મહાસમિતિ તરફથી પ્રસિદ્ધ થતા "ઉદ્દેશોગીક રીવ્યુ"માં વડા પ્રધાન શ્રી જવાહરલાલ નહેરૂએ સમાજવાદી સમાજ રચનાના ધ્યેય અને તેને પહોંચવાના સાધનો સંબંધમાં પ્રતિશીલતાના આરાધક પ્રત્યેક પ્રબલને સદા લક્ષમાં રાખવા યોગ્ય એવા મનનીય વિચારો દર્શાવ્યા છે, તેમાંથી કેટલીક કંઈક કાંચો અહીં આપીએ છીએ.]

આ પહે તે મનુષ્યના શુભ મૂલ્યવાન હરે છે. માણસ જ રાષ્ટ્રની દોલત ઉત્પન્ન કરે છે અને સાર્વજનિક ઉત્પત્તિ સાધે છે. માણસમાં સદ્યજ્ઞો કુલેદાસે ને માટે શિક્ષણ અને આરોગ્યની ખાસ આવશ્યકતા રહે છે. આપણે દેશ માટે લંબા માળાના આયોજન ઉપર ખાસ લક્ષ આપવાનું છે. હુંકા માળાના આયોજનની કોઈ કોઈમત નથી. કદાચ તે આપણને અપને માર્ગે લઇ જાય.

સમાજના એકેએક યરની વ્યક્તિને તેનો વિકાસ સાધવાની તક આપવી જોઈએ. એટલે કે, એક વ્યક્તિ માત્ર પોતાની જાત પૂરતો જ વિચાર કરે એ ચાલશે નહીં; સર્વ સમાજનું કલ્યાણ કરવાની ભાવના તેના વિચારની મધ્યબિંદુમાં રહેવી જોઈએ તેવી ભાવના કેટલા પ્રમાણમાં છે તેના ઉપર જ મેંદ પણ્ય રાજકીય કે સામાજિક વિચાર-સરણીની કસોટી થશે.

નુતન સમાજમાં હકક ઉપર નહિ, પણ કરજ ઉપર ભાર યુક્તિમાં આપશે. હકકો તો કરજનેની પાછળ આવશે. આપણે શિક્ષણને નવો વળાંક આપવાનો છે અને નવી જ માનવતા વિકસાવવાની છે. સોવિયેટ રશીયાએ મહાન સિદ્ધિઓ મેળવી છે; પણ ત્યાં વ્યક્તિત્વ સ્વતંત્રતાને દાખી દેવામાં આવી છે. કુર્બાગે સામ્બાદમાં હિંસા જોઈએ જ એવું મનાઈ રહ્યું છે અને તેથી તેણે જન સમક્ષ મુઠેલા આદર્શોની પ્રેરકતા જોઈી યદ છે.

સામ્બાદે હિંસા જોડે ગેઝી બાંધી છે. તેની બાધા દોસક છે. તેના વિચારો હિંસક છે, તેનાં સાધનો હિંસક છે; તે સમજીતીલયાં અને શાંત લોકચાહી માર્ગોએ પા-વર્તન લાવવા પ્રયાસ કરતો નથી, પરંતુ ધાકધમકી. હિંસા અને સાહારના માર્ગો એ જ ફેરફાર કરવા મ્થે છે. તે તેના સિદ્ધાંતોના અસનીકાર કરનારા પ્રત્યે વિક્રાર દર્શાવે છે. બીજાઓની માન્યતા પણ સન્માનનીય છે, એવો વિચાર સરખો તે સાંખી શકતો નથી.

મને પોતાને સદનશીલતાને માર્ગ વધુ મ્થે છે. મોટા જનસમુદાય ઉપર બળાકારે વિચારો કે આદર્શ લાદવા માં આવે તે ઉવટે નિષ્ફળ નિવડે છે. ખોટાં સાધનો કરી પણ સામી ધ્વેષે પહોંચાડી શકતાં નથી. આ મીત્ર

નીતીનો જ સિદ્ધાંત નથી, પરંતુ વ્યવહાર વાત પણ છે. આને માનવીનું મન ભૌતિક જગત ના અનેને શુદ્ધ મેયડાઓ ઉઠેલી રહ્યું છે આમ જ્યારે માનવી બાહ્ય જગત ઉપર વિજય મળવી રહ્યો છે. ત્યારે માનવજાતમાં નીતીમત્તા અને આત્મ સંયમનો અભાવ વધી રહ્યો છે. ભૌતિક જગતને છતનાર માનવી પોતાની જાતને છતવામાં નિષ્ફળ બની રહ્યો છે. આ કરણતા છે.

ભૂમીદાનના પિતાની જયંતી

આ યુગના પ વીર સાધુ અંત શ્રી વિનોબાજીની તા. ૧૧મીએ એટલે આજે છે. આ પ્રસંગે અલીનંદન પાઠવતાં રાષ્ટ્રપતિ અને ઉપ-રાષ્ટ્રપતી તથા પંડીત નહેરૂના સંદેશાઓ મળ્યા હતાં. ઉપરાષ્ટ્રપતીએ કહ્યું હતું કે; "સુકાની વિના તથાતી હોડી સમા આજના વિશ્વને સુકિતનો મામ" આ-માર્થ વિનોબા દેખાડશે એવી આશાના કીરણો મને જણાય છે."

૬૪મી જન્મ જયંતી ડેરેટર ઉલ્લાશી સુબ્ધમાં મણી શુવનમાં આજ સંજો કેદારનાયજીના પ્રમુખપદે એક સભા ભરાવવાની છે.

સુબ્ધના સુખ્ય પ્રધાન ગૌવાણે કહ્યું છે કે; "શબ શાકિતા દિવસો વિતી ગયા છે. શ્રેમ મૈત્રીનો યુગ આવ્યો છે એનો મામ" વિનોબાજી જાતાવે છે એ માર્ગે જશું તો જગત વિનાશ-માંથી ઉતરશે. વિનોબાજીના આદર્શ

સંપૂર્ણ અનુસરવાની આપણી બધાની તાકાત ન હોય પણ આને તેમના જન્મ દીને આપણે તેમના એકાદ નિશ્ચય કરી તે માર્ગે એક ડમ બરીએ." જવાહરલાલજીએ તેમને આજના જગત ના એક સુખ્ય સંત કહ્યા હતાં. બાણુ રાજેન્દ્રપ્રસાદે પોતાની શુભેચ્છા પાઠવી જણાવ્યું છે કે બાપુને માર્ગે આપ હોંદને દોરો છો તે મારે ધમ્મર તમને દીધાંયુ કરે અને તમારો અવાજ વિશ્વ ના બહેરા કાનપર પડે."

'ભગવાન કૃષ્ણ સમગ્ર વિશ્વના છે'

જન્મ-માષ્ટમી પ્રસંગે હોંદુઓ જોગ એક સંદેશમાં મલાયાના સમવાય તંત્રના ઇસ્લામ ધર્મી વડા પ્રધાન શ્રી કુંકે અબ્દુલ રહેમાને જણાવ્યું હતું કે "ધર્મની દ્રષ્ટિએ ભગવાન કૃષ્ણ એકલા હોંદુઓના મધ્યાય છે પરંતુ માનવ જાવના, સહિત જણુ તા અને શુભેચ્છાની દ્રષ્ટિએ ભગવાન કૃષ્ણ સમગ્ર વિશ્વના બની રહે છે"

સિઆપુર ઉત્તર ભારતીય હોંદુ મંડળના જન્મ-માષ્ટમી ઉત્સવ નિમિત્તે પ્રગટ કરાયેલા વિશેષકાંમાં આપેલા સંદેશમાં તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે જો સર્વ સ્ત્રી-પુરુષોનાં હૃદયમાં ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે દર્શાવેલ કરણુ, દિમ્મત અને ન્યાય માટેની લાગણી અથવા તેમણે દર્શાવેલી કર્મની ભાવના પ્રગટ થાય તો વિશ્વમાં પછી વધુ યાતનાઓ રહે નહિ.

ડો. રાજેન્દ્રપ્રસાદે

આ વિશેષકાંમાં પ્રગટ થયેલા એક સંદેશમાં ભારતના રાષ્ટ્રપતિ ડો. રાજેન્દ્રપ્રસાદે જણાવ્યું છે કે માત્ર આ ધરતી પર જ જન્મેલા અને મોટા થયેલા લોકો પર જ નહિ પણ વિદેશો થી ભારત આવેલા લોકો પર પણ ભગવાન શ્રીકૃષ્ણનો યત્કારિક પ્રભાવ પડ્યો છે. તેમણે વધુમાં ઉમેર્યું હતું કે ઓક લોકો અને સીધિયન લોકો કે જેઓ આ જુમિ પર વેપાર કરવા

અથવા તેો વિન્ય મેળવવા આવ્યા હતા તેઓ પણ ભગવાન શ્રીકૃષ્ણના ભક્ત બની ગયા હતા તે હકીકતની ઇતિહાસ પણ સાધી પુરે છે. બહુ ધાંમે ન જઈએ તો પણ મધ્ય યુગમાં થોડાક તુક" અને મોગલો ભારત આવ્યા હતા. તેઓ પણ ભગવાન કૃષ્ણ ના પરંપરાગત જ્ઞાનથી પ્રભાવિત થયા હતા.

લાલ લપડાક

દિલ્હીની રશીયન એમ્બસીમાં જઈ ત્યાંના સેક્રટરી સાથે વાત કરવા ઇચ્છનાર અથવા કોઈ માહિતી અંગે જોશીસમાં કોને મળવું તે અંગે અંગ્રેજીમાં પુછપરછ કરનારને એવો પ્રશ્ન કરવામાં આવે છે કે 'કયું આપ હોંદી મેં જાત નહીં કર શકતે?' આવો પ્રશ્ન સાંભળી ત્યાં જતા માણસો આશ્ચર્યમાં ડુબી જાય છે અને જોહા પણ પડે છે.

ઉપરાંત રશિયન એમ્બસીના ટેલીફોન ની ઘંટડી વગાડી અંગ્રેજીમાં વાત ચાલુ કરનારને પણ સૌ પ્રથમ એમ જ પુછવામાં આવે છે: 'કયું આપ હોંદી મેં જાત નહીં કર શકતે?'

આવો જ અનુભવ ગયા નવેંબર માસમાં લખનૌ ખાતે મળેલા એલ ઇન્ડિયા યુથ કન્વેન્શનમાં આવેલા પ્રતિનિધીઓને રશીયન પ્રતિનિધિ સાથે અંગ્રેજીમાં વાત ચાલુ કરતાં થયો હતો. તે પણ તેની સાથે અંગ્રેજીમાં વાત કરનારને એવો જ પ્રશ્ન કરતા કે 'કયું જ આપકો અપને દેશકી જાના અન્હી નહીં લખતી હૈ?' આવા પ્રશ્નો પ્રતિનિધિઓને આશ્ચર્ય થતું અને તે સાથે તેઓ શરમાતા પણ ખરા. આ રશિયન પ્રતિનિધિ પોતાનું સરનામું પણ હોંદીમાં જ લખી આપતા હતા.

લક્ષ સમાચાર

અત્રેના શ્રીમાન અંબેલાલ ભગતજી ના જ્યેષ્ઠ પુત્ર ઝી. સુર્મકાન્ત ભગતજી ના વૈવિશાળ પ્રિટોરીયાના શ્રીમાન ઉકા ભાઈ કોનજીની ઝી. પુત્રી ક. નલિની જેન જોડે તા. ૧૪-૭-૫૮ના રોજ શ્રી. ક્ષત્રિય જુનરાતી હોલમાં થયા હતાં. આ પ્રસંગના નિમિત્તે પ્રત્યેક ઇન્ડિયન ઓરિપનિયને શી. ૧૦-૬, પ્રમાણે બેટ કરી હતી.

* * *

શ્રી રણજીડલાઈ પરસોતમભાઈની વિ. પુત્રી નિમલાયજેનના લગ્ન, કેપ ટાઉન નીવાસી શ્રી કાલીદાસ વસનજી ના વિ. પુત્ર ભગવાનદાસ સાથે ૨૪-૪-૫૫ થયા હતા.

માથે બાંધવાની રીબન અને વેણીઓ

મખમલ, સાટીન, ટાઈટા સીદકની, રીબન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાઈઝમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર શલુગારવા માટે જથ્થાબંધ રીબનો મળી શકશે.

અન્યાં માટે મખમલ, અને વૈસમ તથા ફેલ્ટની ટોપીઓ. કીકાયત ભાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અંગોડે બાંધવા મખમલ, વૈસમ, કોલ્ટન વિગેરેનાં કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના ધોચસ મળશે.

ઠેકાણું : માખરો હેટ્સ (મો.) લી.
લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડ્રેન્સ હેટ મેન્યુફેક્ચરર,
ફોન : ૮૩૫-૭૬૬૨ પહેલે માળે,
બોક્સ પરપાઠ. માર્શર મેન્સન્સ
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ.

સ મા ચાર સંગ્રહ

—અમેરીકાના અલ્પશક્તિ પંચે યુરેનીયમના ખીન-આધિનક ઉપયોગો ઉપરનાં નીચતરણો દુર કર્યો છે. હવે ધાતુનાં અમુક સ્વરૂપો વેચી શકાશે. અને પરીણામે, માટીકામ, કાચ—ઉદ્યોગ અને ફેટોગ્રાફીને ક્ષેત્રે એના ઔદ્યોગિક ઉપયોગો ફરી શરૂ થશે. ખીન વિશ્વયુદ્ધ પછી આ ઉપયોગો પર પ્રતીબંધ હતો.

—અમેરીકામાં ખુટોનીયમમાંથી શાંતી મય સક્રિત-ઉત્પાદન કરવા માટે આગેાન નેશનલ લેબોરેટરી ખાતે કરોડ ડોલર ને ખર્ચે ખળતણોનું સંશોધક કેન્દ્ર સ્થપાઈ રહ્યું છે. આ યોજના ૧૯૬૦ માં પૂરી થશે ત્યારે અલ્પશક્તિવાલિત વિદ્યુત જનન કેન્દ્રો અન્ય શક્તિઓ વડે ચલાવનાં કેન્દ્રોની સરસાઈ અને સ્વર્ધો કરી શકશે.

—અમદાવાદના સલાહકરમાં દૈનિક તત્વ દેવાથી મુંઝવણના મુખ્ય પ્રધાન ચવાણે જણાવ્યું હતું કે લોક તંત્રમાં પોતાના મતનો પ્રચાર કરવાનો પ્રતેકને દક્ક છે પણ “કાયદો અને વ્યવસ્થા.” જળવવાની સરકારની દરજ્જા છે. આથી કોઈ પણ વ્યક્તી કાયદા ભંગ કરશે તેને સરકાર દરગીજ સાંખી નહી લે. સરકાર સમારકોને વિરોધ નથી કરતી પણ સમારકો વેર આવથી નહીં રચાવવા જોઈએ. હીસા તો દરગીજ અને ચલાવી નહી લઇએ. આમ પ્રવેકને સરકાર નમતું આવે તો સરકારની જરૂર જ રું છે.

—જાપાન તરફથી હીંદ સરકારને ખીને જલાજ વાડો બાંધવા માટે મદદરૂપે જોશર થઈ છે. તેઓ માથુસ ની સાથ આપસે અને નાણાકીય સાથ પણ રૂપ થી ૪૯ ટકા આપશે.

—રીઝર્વ બેંકનો ૧૯૫૭-૫૮નો હેવાલ જણાવે છે કે, ખીજ પંચ વાર્ષીય યોજનાના આરંભથી નાણાકીય તાજુ ને ભારતને જણાઈ છે તે વધુ તિવ્ર ખનતું જાય છે. ફેટકીક ચીજોના ભાવો ઘટયા હતા તે ફરી વધવા પામ્યા છે ખાસ કરી અનાજ આનુ કારજુ નિકાસ-આવકમાં ઘટાડો છે. ૫૬-૫૭માં ખેતીવાડી ઉત્પાદન ૬ ટકા વધ્યું હતું તે આનુ વર્ષમાં ઓછું થયું છે. ઉદ્યોગ ઉત્પાદનમાં પણ ઘટાડો જણાયો છે, કારજુ કાચા માલની તથા પંત્ર સામગ્રીની આપાત અણી શકાય.

—જાપોનુ ધમારતો લાકડુ ગોદાવરીના પુરમાં ખેચાઈ ગયું છે.

—૧૯૪૮માં ભારત-પાક વચ્ચે પાણી પુરપાડવાના કરારો થયા હતાં એ કરારો લાલમાં ફાવળી દેતા નુને જણાવ્યું છે આ કરાર દખાજુગી થયા હતાં અને તેથી તે અમને સિવકાર્ય નથી.

પંડીત નહેરુએ આના જવાબમાં જણાવ્યું કે ભારત પોતાના કરારને વળગી રહેશે અને પાણી પુર પાડવા કરશે.

—આંધ્ર પ્રદેશમાં અતી વર્ષોને લીધે ત્રણ હજાર ઘરો પડી જતા અનેક લોકો રસ્તાના વાસી થયા છે. રાજ્ય મુદ્રીમાં ગોદાવરી નદીના પાણીમાં પુર આવતાં તેને તુકશાન કરતા અટકાવવા ત્યાંના અધીકારીઓ અને પોલીસ દળો કામે લાગ્યા હતાં. એમની મદદમાં એક લાખ કરતાં પણ વધુ નાજરીકો પણ હતાં છેલા ખખર મુજબ પુર ઓસરવા લાગ્યું છે, અને તુકશાન ખાસ કાંઈ થયું નથી.

—ભારતના ગ્રામ્ય વિકાસના અખતરા અમેરીકા પણ અપનાવે છે એમ અમેરીકાના ખેતીવાડી ખાતાના મદદનીશ મંત્રીએ ભારતના પત્રકારોને જણાવ્યું હતું. “અમે ત્રણ વર્ષથી વિકાસ કાર્યક્રમ શરૂ કર્યો છે અને તે ઘણો ભારતને મળતો છે.” એમ તેઓએ ઉમેર્યું હતું.

—ગમે વર્ષે ભારતમાં એક લાખ સાયકલોનું ઉત્પાદન કરવામાં આવ્યું છે.

—લંડનમાં ‘ટાઈમ્સ’ના અખરપત્રોને મુલાકાત આવતાં મોરારજી દેશાઈના દેવાલો હીંદમાં ને આળ્યા છે તેનાથી હીંદમાં ભારે ખળખળાટ થવા પામ્યો છે. એક હેવાલમાં હતું કે મોરારજી બાઈએ “વડા પ્રધાન જોઈએ જોટલા લોક પ્રિય નથી કારજુ તેઓ ભમવાન માં માનતા નથી.” ખીને હેવાલ હતો કે નાણા પ્રધાને હીંદના લોકો એ હજાર વર્ષથી યુલામી જોમળી રહ્યા હોવાથી અનીતી, અસલ, જોગ બન્યા છે અને ખીકજુ તથા જમડાખોર બન્યા છે. આ ખળખળાટનો જવાબ આવતાં નાણા પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે મારા કથનનો પુરો હેવાલ ન મોકલવાને પરીણામે આ ખળખળાટ થયો લાગે છે. ‘મે’ એમ કહું હતું કે, જવાહર લાલ ઘણા લોકપ્રિય છે અને કાર્યદક્ષ છે. પણ ને તેઓ ભગવાનમાં માનતા હોત તો તેઓ ખીન માંથી તરીકે પંકાત.”

—મુંબઈ રાજ્યમાં શીતળાના ૧૪૦૦૦ દરદીઓ ભોમ બન્યા હતાં એમાંથી ૨૮૪૮ મરજુ પામ્યા છે આ કક્ત છેલા ચાર માસનો હેવાલ છે.

—ફેરજા વિશે ખોલતા વડા પ્રધાને ભારતની રાજ્ય સભામાં કહું હતું કે; ફેરજામાં જનતા ખીન સલામતીની લાગણી અનુભવી રહી છે. અને મારી પાસે આવેલા હેવાલો તથા ત્યાં ખનતા પ્રસંગો પરથી મને નથી લાગતું કે એમ વિચારવામાં હું ખોટો છું.

—લખનો રાજ્યમાં અખની મોઘવારી સામે ચળવળ શરૂ કરી દેવાથી સરકારે એક નિવેદનમાં જાહેર કયું હતું કે; અખ અછતને પહેલીવળવા સરકારને મદદરૂપ બનવા સહકાર આપો. વિરોધ કરી અડચણ રૂપ ન બનો. આમ છતાં વિરોધ ચાલુ રાખવાથી સાતસો પ્રજાજનોની ધરપકડ કરવામાં આવી છે.

—હજી પડી પાછા ફરેલા ત્રણ હાજી ઓ પાસેથી ૧૦૦ તોલા સોનું હજીથી લાવેલા પવિત્ર જળમાં છુપાવ્યું હતું. —સૌરાષ્ટ્રમાં મનાય છે કે પાક સારો

ઉતરશે. એમ પણ કહેવાય છે કે, પંચ વર્ષમાં નહોતા ઉતર્યો તેટલો વધુ પાક આ વર્ષે ઉતરશે.

—સૌરાષ્ટ્રપતીએ સ્વેચ્છાએ પોતાના ૬૦૦૦ના માસીક પમારમાંથી ૨ હજાર તો ત્યાગ પહેલા કર્યો હતો. હમણા ફરી એક હજારનો ત્યાગ કર્યો છે એટલે કે ૩૦૦૦ તેઓ લેશે.

—પંજાબમાં ઘઉંની અછત જણાય છે એવા ખખર હતાં. અધીકારીઓએ દરોડા પાડી ઘઉંની તપાસ કરતાં ૬૦ લાખના ઘઉં અંગ્રદેલા મળી આવ્યા હતાં.

અર્વાચીન અમેરીકન રમુજ દર્શન

અસેલ્સના વિશ્વ મેળામાંનાં દીવાલ ચીત્રો

પોતાની જ મળક કરવાની અમેરીકન લોકોની શક્તિનો પરીચય અસેલ્સ ખાતેના વિશ્વ મેળામાં પ્રાપ્ત થાય છે. આ મેળામાંના અમેરીકન મંડપમાં મોટાં હકા ચીત્રો તરજુ કરવામાં આવ્યાં છે. ‘ન્યુયોર્કર’ સામયીકમાંનાં પોતાના ચીત્રો વડે વિશ્વખ્યાત બનેલા કલાકાર સેલ રેનખર્ગે આ હકા ચીત્રો દેખાં છે.

રેનખર્ગને અમેરીકન જીવન અને પાત્રો વિશેનાં ૧૦ કુટ ઉચા બીંત—ચીત્રો દોરવા માટે વિશાળ વિસ્તાર આપવામાં આવેલો. પરિણામે, ચીત્ર કારે ૨૫૦ કુટનાં હકા ચીત્રો દેખાં છે. ‘અર્વાચીન અમેરીકન’નાં આ ચીત્રો આ લેખવામાં રેનખર્ગે ઘણી વિવિધ સામગ્રીઓનો ઉપયોગ કર્યો છે. આ વિલક્ષણ ચીત્રોક્ષી વડે અમેરીકા ના ગીરદીબર્ષો રાજમાર્ગો, હોટેલો, જમનારાઓ, વગેરેને તાદ્દશ કરવામાં આવ્યાં છે.

એક ચીત્રમાં હકાચીત્રની મુકત શેલીમાં એક અમેરીકન રેસ્તોરન્ટુ દ્રખ રજુ કરવામાં આવ્યું છે. એમાં ‘લન્ય કાઉન્ટર’, વેઇટ્રેસ મડીલાઓ અને વિવિધ છુપતું આલેખન થયું છે, ખીન એક ચીત્રમાં યુરોપમાંના અમેરીકન પ્રવાસીનું પરીચીત દ્રખ જોવા મળે છે. એ પ્રવાસીએ ‘સન બાસ’ યસ્માં ચડાવ્યાં છે, ખલે સંખ્યાબંધ ફેરો ટીમાય છે અને રંગીન રપોર્ટ-શર્ટ પહેર્યું છે.

કોઈ પણ ચીત્રની નીચે કશી સમજૂતી આપવામાં આવી નથી. પણ અમેરીકન પ્રવાસીઓને રેનખર્ગની આજેરી રેખાઓ સમજતાં વાર લાગતી નથી. પણ યુરોપીયન પ્રેક્ષકો આ રેખાંકનો જોઈને રમુજ અનુભવે છે અને તેઓ મંડપમાંના અમેરીકન માર્ગદર્શકોને અનેક પ્રકારના પ્રશ્નો પુછે છે.

(યુ. એસ. આઈ. એસ.)

ફારમોસા ઉપર શ્રી નહેરુ

ફારમોસા અને ખીન ખંડો પેકીંચ સરકારતા રાજ્યમાં સામેલ થવા જોઈએ. એવી આશા હીંદે હમેશાં જાહેર કરી છે, એમ થી. નહેરુએ લોકેર હાઉસમાં જાહેર કયું હતું. પણ આ વસ્તુ શાંતિથી થવી જોઈએ. આને આ ખંડો રાષ્ટ્રીય પક્ષના ચીની-ચોના દાયમાં છે એ વસ્તુ ઇન્દ્રનીય નથી. પણ આ જામમાં જો યુદ્ધ શરૂ કરવામાં આવશે તો તે આખી ફનીયામાં ફેલાશે.

કેમ્બુનીસ્ટ પાર્ટીના રેખુદી લીડર પ્રાદેસર હીરેન યુખરજીએ એવો દાવો કર્યો હતો કે નાણા મંત્રી મી. મોરારજી દેસાઈએ આ વિષય ઉપર હીંદ સરકાર

ની નીતી વિરૂદ્ધ બાપલો પરદેશમાં કવો હતાં. આ આરામાં ખોલતાં શ્રી નહેરુએ જણાવ્યું હતું કે પ્રાદેસરે મુખરજીની આ બાંખતમાં ગેર સમજૂતી થઈ હતી. મી. દેસાઈએ ખંડોની નીતી વિષે ચોખ્ખું જણાવ્યું હતું કે આ ખંડો ચીનના જ છે. હાઉસના સિપકરે પ્રાદેસર મુખરજીને પ્રસ્તાવ ન સિવકારતાં જણાવ્યું હતું કે, ચીનીસ્ટરો પરદેશ જાય ત્યારે પોતાના જ ક્ષેત્રે ઉપર બાપલો કરે તો ન્ધુ સાઈ

સાભાર સ્વીકાર :
રજુજોડબાઇ પરસેતમબાઇ
(નોંખમ) ૧૦-૬.

નારી જગત

જાપાની નારીઓની અજબ કલાપ્રિયતા

જાપાનની સ્ત્રી શું કરે છે?

‘સ્ત્રી’ નામના એક મરાઠી ભાષાના માસિકના લેખક અંકમાં જાપાનની સ્ત્રીઓ કેવી ઉલ્લોગી, ચપલ અને પોતાપોતાના સ્વીકૃત કાર્યમાં નિષ્ણાત અને નિષ્ઠાવાન હોય છે એ વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપતો એક લેખ જાપાનનો પ્રવાસ કરી આવેલાં એક વિદ્યુષી બહેન શ્રીમતી સુચેતા દાસ્તાને લખ્યો છે. ધરતીપુ ગુહિણી હોય કે નોકરી અથવા જાહેર ક્ષેત્રમાં સેવાકામ કરતી કોઈ સ્ત્રી હોય સૌને એમાંથી ઘણું જાણવાનું મળે એમ છે. એ આખો જ લેખ ઉતારવા જેવો છે. પરંતુ એટલી જગ્યા આપણી પાસે છે નહીં એટલે એનો કુક સાર આ વિભાગના વાચક બહેનો આજળ મૂકવાનું યોગ્ય ધાર્યું છે.

લેખની શરૂઆત કરતાં એ બહેન લખે છે કે “સ્ત્રી તરફથી મુખ્યત્વે જે બાબતની આશા પુરૂષ રાખે છે. એક ધરતુ જે કંઈ કામ હોય તે સ્ત્રી પ્રુશી થી અને વ્યવસ્થિત રીતે કરે એ, અને ખીણું, ધરતું કામ પૂરું થયા પછી બહાર જવાનું થાય સારે સારાં કપડાં પહેરીને ઠીક ઠાપટીપ કરીને આનંદ ઉત્સાહથી હસતે ચહેરે સ્ત્રી બહાર જાય એ.”

આદર્શ ગુહિણી

પુરુષની આ એક ઇચ્છા જાપાની સ્ત્રી ધરતી રીતે પૂર્ણ કરે છે, અને તેથી જાપાની સ્ત્રીની મળુના આદર્શ ગુહિણી તરીકે યાપ છે. ભાંની સ્ત્રીઓ ના મુખ્ય ગુણોમાં સતત ઉલ્લોમ કરવા નો શોખ, દરેક કામ સ્વીકૃતી કરવા ની ટેવ અને કલાત્મક દષ્ટિ મળ્યાની શકાય અને તેમનામાં રહેલી વિનયદાતા ધી આ ગુણો વધારે દીપી ઉઠે છે.”

જાપાની સ્ત્રીઓ તે શું કામ કરતી હશે? આપણે પણ જે કંઈ કામ આવી પડે તે કરતાં નથી! આવી પ્રમ કદાચ કોઈ કરશે. એનો જવાબ તો એ છે કે, આપણે કરીએ છીએ પણ ઘણીવાર જાતે સ્ત્રીકારણ કામ પણ કોઈ બાધામાં મારીને કરાવવું હોય અથવા કોઈના પર ઉપકાર કરતાં કોઈએ એમ બળદાતાં ફરકતાં ને માથા ઉતાર કરીએ છીએ. જ્યારે જાપાની સ્ત્રી જે કંઈ કરે છે એ કોંસ ને વેદાસથી કરે છે. આ બે વચ્ચેનો તફાવત બહુ મોટો છે.

ત્યાં નોકર નથી હોતા

જાપાનમાં ધરકામ માટે નોકર તો અતિશય ધનવાન કુટુંબોમાં જ હોય છે. એટલે ધરમાં વાસીકું, કપડાં ધોવાં ને અસ્ત્રી કરવી, રસોઈ ને

વાસણ માંજવાં, જાજર-મોરીની સફાઈ કરવી, લાકડાની જાળીને પોલીશ કરીને ચકચકિત રાખવી, ખાળકોને સંભાળવાં, ધરના વાડામાં કે આમણા માં કુલજાડ ને શાકભાજી ઉગાડવાં. ધરનાં બધાં માણસોના જોડાને પોલીશ કરવું વગેરે તમામ કામ ધરની ગૃહણી જ કરે છે. પણ આટલેથી પતનું નથી. પુરૂષ બજારમાં નથી જતો. બજારમાંથી બધી ખરીદી કરવાનું કામ પણ સ્ત્રી જ કરે છે. તથા આપણે ત્યાંની જેમ જાપાનમાં રસ્તા સાફ કરવા માટે સુધરાઈના ઝાડવાળા નથી હોતા. એટલે દરેક ધર આમળાને રસ્તો તે તે ધરની સ્ત્રી પોતાના ધરને કચેરો કાઢતી વખતે સાફ કરી નાંખે છે. રસ્તા પર ખૂબે એમ કચેરો નાંખતાં કે રહેવા દેતાં નથી એટલે ઝાડવાળા વિના પણ રસ્તા ચોક્ખા રહે છે. આપણે ત્યાં સ્વેટર ગૂંચવું એ શોખ કે ફેશનનું લક્ષણ ગણાય છે પણ જાપાની સ્ત્રીને પોતાના કુટુંબનાં માણસો માટે દર વર્ષે કંઈ નહીં તે પાંચ છ સ્વેટર ગૂંચવાં પડે છે. લગભગ દરેક સ્ત્રીને સીવણ કામ આવડે છે અને એણેમાં એણે પોતાનાં કપડાં અને બારી બારણાંના પડદા, મલેક તેમજ નાની નાની ખીણ સ્ત્રીએ સ્ત્રીઓ પોતેજ સાંબી લે છે. એ જરાજરામાં દરજીને ત્યાં નથી ડોડી જતી.

ધરની બહાર

આ બધું તો ધરકામ ચલું, આપણે જેને રોજની ઉલ્લેક કહીને બળદાતાં ફરકતાં ને અજાણ ઝીક કરતાં ચઢેલાં ગોઝે કરીએ છીએ એ બધાં ધરનાં કામો ત્યાંની સ્ત્રી આનંદ ઉત્સાહથી ને વ્યવસ્થિત રીતે કરે છે, પણ એટલું કરીને એ બેસી નથી રહેતી. જાપાની સ્ત્રી આર્થિક ક્ષેત્રમાં પણ એવી જ કૃશળ પુરવાર થઈ છે. એ એક યા ખીણ નાની મોટી નોકરી કરતી અથવા કોઈ પ્રકારનો ઉલ્લોમ કરતી નજરે પડે છે. ધરની બહાર જઈને કામ કરવા માટે અચકત હોય એવી સ્ત્રી પણ ધરની બાજુમાં કે સામે નાની સરખી દુકાન ચલાવે છે, અથવા સીવણ બરતના કે રમકડાં બનાવતાં શીખવવાના વર્ગો ચલાવે છે અને કમાણી કરે છે. જાપાનમાં સ્ત્રીઓને માટે નોકરીનું વિસ્તૃત ક્ષેત્ર છે. યાજા કોલેજમાં શિક્ષિકા, તરીકે, કચેરીઓમાં કારકુનથી માંડીને ઉપરી અધિકારી સુધીના કોઈ પણ કામ માટે એ લાયક મળ્યા છે. દુકાનેના વેચાણ વિભાગ માં, બસના કંડક્ટર તરીકે તથા ખીણ અનેક ક્ષેત્રમાં સ્ત્રી પ્રુણ મોટી સંખ્યા

માં કામ કરે છે. છેલ્લી લડાઈનાં કાળમાં તે ખસે ચલાવવાનું કામ પણ સ્ત્રીઓ કરતી હતી. રાજકારણ, વિજ્ઞાન, કલા, વેપાર ધંધો દરેકમાં સ્ત્રી આજળ પડતો જામ લે છે.

ગૃહ ઉલ્લોમ માટે જાપાન પ્રુણ પ્રખ્યાત છે. આમાં પ્રુણ હિરસો સ્ત્રીઓનો હોય છે. નાના ઇછોનોના છુટા ને નાના નાના લાગે બનાવવા વગેરેમાં પણ સ્ત્રી કામ કરે છે.

જાપાની સ્ત્રી બહાર નીકળે બારે પ્રુણ સરસ કપડાં પહેરીને ટોપ્સેટ વગેરે કરીને નીકળે છે. કોઈને એમ લાગે કે શ્રીમંત કુટુંબની મોજ જોખ માં ઉઠેલી સ્ત્રી હશે પણ એવી દેખાતી સ્ત્રી હશે પણ એવી દેખાતી સ્ત્રી ખીણું શું શું ને કેમ કરે છે એ એક પ્રશ્ન છે. એ પરાવલંબી નથી કે કોઈ ની દષ્ટા પર અથવા કોઈના પર જોખાવપ થઈને આ બધું નથી કરતી. લેખક બહેન આ માધે એક અનુભવ ની વાત કરતાં લખે છે :

“અમારે ત્યાં એક જાપાની સ્ત્રી ધરકામ કરવા માટે બારી અને એને જોડેને જ અમને ચલું કે આ બાજુ પોતે જાતે તે આજું કામ નહીંજ કરવાની હોય. એના વાળ કપેલા-બોલ્ય કરેલા હતા. સુંદર રકડ પહેરીને, પાઉડર ને લીપરકીક લગાડીને, ઉચી એડીના છુટા અને મોજ પહેરીને દાખ માં પક્ષ લખને એ આવેલી! અમારા ધરમાં તે વાસીકું, વાસણ, કપડાં, જાજર-મોરી સાફ કરવાનાં, જોડાને પોલીશ કરવાનું વગેરે તમામ કામ એણે કરવાનું હતું. આવી સ્ત્રી આ બધાં કામો કરે એ માની શકાઈ નહીં. પણ પગાર વગેરે શરતો નક્કી થઈ અને તે ધરમાં મજ. તરત જ નવાં કપડાં કાઢીને કામ વખતે પહેલા નેવાં જીવાં કપડાં એણે ચઢાવ્યાં અને કપડાં પર ઉપરણું પહેરીને ઝટ કામે લાગી મજ અને ઉત્સાહથી ને ચપળતાથી સરસ કામ કરવા માંડ્યું. આમ કરવા માંડ્યું. આમ જાપાની સ્ત્રી કોઈ પણ કામ વિના સંકોચે કરે છે અને તે દિલ દહને અને વ્યવસ્થિત રીતે કરે છે.

કલાપ્રિયતા

જાપાની સ્ત્રી જે વિવિધ ક્ષેત્રમાં કામ કરે છે ત્યાં દરેક ક્ષેત્રે એની કલાત્મક દષ્ટિની પ્રતિતિ થાય છે. ફળ કે ખોરાકની ખીણ સ્ત્રીએ કાપવામાં ને પીરસવામાં પણ એવી કલામય રચના કરે કે મિત પ્રસન્ન થઈ જાય, વિવિધ પ્રકારના કુલ ઉડા ઉછેરવા અને એનો ગૃહ શણકારમાં ઉપયોગ કરવા માં એ બારે નિપુણતા બતાવે છે. ધરમાં જોડા આમ તેમ ખૂબે ત્યાં અવ્યસ્થિત પડેલા ન હોય પણ એક પ્રુણમાં નાનકડા ઘોડા પર હારખંબ વ્યવસ્થિત રીતે ગોઠવેલા હોય અને ત્યાં પણ એકાદ કુલદાનીમાં કુલો

શોભતાં હોય. ત્યાં જોતા મૂકવાની જગ્યાને આમ સુશોભિત બનાવવામાં આવતી હોય ત્યાં જોજન કરવાના રથળને, દિવાનખાનાને અને આખા ધરને જેવું સ્વચ્છ અને સમણીય રાખવા માં આવવું હશે?

અને આવી તો અસંખ્ય નાની મોટી વાતો છે. છેલ્લા મહાયુદ્ધને લીધે જાપાનને પારાવાર તુકશાન થયું હતું. શહેરનાં શહેર નાશ પામ્યાં હતાં અને ઉલ્લોગ, ધંધા સંપત્તિ ને મનુષ્ય બળતી ખાનાખરાળી થઈ મજ હતી. આજું જાપાન હતું ન હતું જેવી દશા થઈ હતી. અસંખ્ય જાપાની સ્ત્રીઓ વેધવ્ય દશાને પામી હતી. પરંતુ સારે પણ વેધવ્યના કારમા ધા બારે ધંધાથી સહન કરીને પણ એ સ્ત્રીઓએ સ્વીવટાઈથી અને શ્રમપૂર્વક બધાં કામોમાં સામ આપ્યો અને અદ્ય સમયમાં પોતાના વહાલા વતનને ફરીથી ઉજું કયું. જાપાનના પુરૂષો એ સ્ત્રીઓની પ્રશંસા કરતાં બારે અભિમાનથી કહે છે કે “એવિકટ પરિસ્થિતિમાં અમારી સ્ત્રીઓની મહેનત ને લીધે જ અમે આજળ વધી શક્યા છીએ.” આપણે ત્યાં સ્ત્રીઓએ અને પુરૂષોએ સૌએ આ વિચારવા જેવું છે.

—(‘પ્રતાપ’માંથી)

ગુહિણી માટે ઉપયોગી

મેથીનું ચટાકીઉં

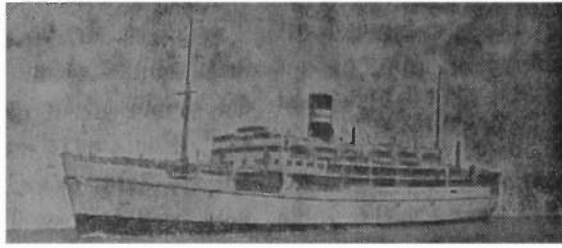
મેથીની બાજ, મળાને લોટ મીઠું, ધાણાજરું, વગેરે. મેથીની સ્ત્રીઓ પાંદડાંની તાજ બાજને સ્ત્રીઓ સમારીને પ્રુણ પાણીમાં ધોઈ નાંખવી. તેલ હાંચને વધાર મૂકા ને ધીમે તાપે બાજ બે-ત્રણ મીનીટ ચડવા દેવી. પછી લાણના પ્રમાણ માં ચણાને લોટ નાંખીને બે-ત્રણ મીનીટ સેકાવા દેવું. તાપ ધીમે રાખીને હલાવ્યા કરવું, નહીં તો તરત કુણાઈ ઉઠશે. પછી ખપ પૂરવું મીઠું, હળખર, સૂકા મરચાં ની ભૂકી અથવા આદુ મરચાં, ધાણાજરું ને જરાક ખાંડ નાંખીને હલાવતાં હલાવતાં થોડું પાણું છાંટવું ને બધું એક સાથે મળાને શીરા જેવું થાય એવું કરવું. એ પછી બને તે થોડું તાજું ને મીઠું હોઈ નાંખવું ને હલાવી ઉતાર નાંખી તરત ખાવાના કામમાં લેવું રોટલો, રોટલી, બાખરી, પૂર બધા સાથે પ્રુણ સ્વાદથી ખાઈ ચકાય છે અને ખાવાની જુખ કે રૂચી ન હોય તો એક રકાષીમ લખતે સ્વાદિષ્ટ વાનગી તરીકે એકું પણ ખાઈ શકાય છે.

જેનેને નવી વાનગીઓ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

‘Indian Opinion’,
P. Bag, Durban.

બી-આઇ

મુ'બઇ કરાંચી અને ઇસ્ટ આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે મુસાફરી કરે છે.

સ્ટીમર કંપાલા ૩૦મી સપ્ટેમ્બરએ આવશે. અને ૫મી ઓક્ટોબર ઉપરશે.

સ્ટીમર કર્જા રજમી ઓક્ટોબર ૧૯૫૮ના આવશે ને કરાંચી થઇ મુ'બઇ જવા ૪થી નવેમ્બર ૧૯૫૮ના ઉપરશે.

મુ'બઇ અથવા કરાંચીનું બાહું.

ફર્સ્ટ ક્લાસ	એક	જોરાક	વખર	પા. ૬૨-૦-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૧૦-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૩૧-૧૦-૦

વધુ માહિતી માટે મળો યા લખો:

શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
(પીટી લીમીટેડ.)

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, — ડરબન.

ટેલીફોન: ૨૦૪૩૨ — ટેલીગ્રાફિક એડ્રેસ "કરામત."

બીસ્ટ નં. ૩ ઉપયોગી પુસ્તકો

આત્મ કથા (પ્રાકૃ પ્રક)	(ગાંધીજી)	૭	૧
" (અંકિત)	"	૨	૬
આરોગ્યની યાત્રી	"	૧	૬
દિલ્હી ડાયરી	"	૭	૧
ધર્મ મંથન	"	૪	૦
નિત્ય મનન (હિંજોરાજીને દિવાસ)	"	૨	૩
ચરવહાના અનુભવ	"	૨	૩
ગીતા બોધ (ગીતા વિષે સમજૂતી)	"	૧	૦
લામ મૂર્તિ અને બીજા લેખો	"	૧	૦
અનાસક્તિ યોગ (ગીતા પર સરળ ટીકા)	"	૧	૧
અહિંસાનો પહેલો પ્રયોગ	"	૨	૬
મંગળ પ્રભાત (૧૧ મુદ્દાની સમજૂતી)	"	૧	૦
હિંદ સ્વરાજ (જૂની પ્રત)	"	૧	૦
આરોગ્યતા વિશે સામાન્ય જ્ઞાન. ભાગ ૧ થી (ગાંધીજી)	"	૧	૧
" " " " " ૨ થી " " "	"	૧	૦
સત્યના પ્રયોગ અને આત્મકથા (૧૯૨૧) " ૧ થી " "	"	૨	૦
" " (૧૯૨૭) " ૨ થી " "	"	૧	૧
મારો જીવનો બીજો અને ત્રીજો અનુભવ (જાને)	"	૧	૬
ટાઇફોઇડ (જાંસીબાજી હીરાલાલ ગાંધી)	"	૧	૬
દાર બંધી યા સાફ ? (ભારતનું કુમારસ્થા)	"	૧	૩
લોકમાન્ય વીલકટ્ઝ જીવન ચરિત્ર (પ્રોફેસર દેસાપાંડે)	"	૭	૬
બાપુની ધાર્યામાં (જાનવંતસિંહજી)	"	૧	૩
બાપુને પગલે પગલે (રાજેન્દ્ર પ્રસાદ)	"	૧	૩
મહાત્માજીની ધાર્યામાં (મનશ્યામદાસ જીરવા)	"	૭	૧
બાપુના પંચમાં પુત્ર (જમનાલાલજી) ને આશીર્વાદ	"	૭	૬
ગ્રામ ભવન મંડળી (જીગતરામ દવે)	"	૨	૦
ગાંધીજી (બાળકોને માટે) "	"	૨	૦
જીવન લીલા (કાકા કાલેલકર)	"	૫	૦
મહાદેવ દેસાઈનું જીવન ચરિત્ર (નરહરી પરીખ)	"	૨	૩
આત્મચરિત્ર - આમમી કેળવણી	"	૬	૦

Indian Opinion P. Bag, DURBAN, Natal.

શ્રી કવીન્સલેન્ડ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ

૧૮૮૬માં ન્યુ સાઉથ વેલ્સમાં સ્થપાય છે

આગ અકસ્માત તથા દરીયાઈ માલને

— વિમો —

તેમજ બધી જાતના વિમાનું કામ કરે છે.

આસ હિંદી પ્રતીનીધી

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રૂસ્તમજી

વધુ વિગત માટે મળો અથવા લખો

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ — બોક્સ નંબર ૪૭૬ — ડરબન.

ટેલીફોન નંબર ૪૭૪૫૩ અને ૪૭૮૮૮.